

ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH
ul. M. Curie-Skłodowskiej 2
58-400 Kamienna Góra
tel.: (+48) 75-645-01-82 fax: (+48) 75-645-01-83
E-mail: zso@kamienna-gora.pl
WWW: <http://www.zso.kamienna-gora.pl>

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

Z

**języka polskiego
dla klas trzecich
Liceum Ogólnokształcącego
w Kamiennej Górze**

PSO z języka polskiego dla klas trzecich Liceum Ogólnokształcącego w Kamiennej Górze

W zaproponowanym PSO posłużono się podręcznikiem *Zrozumieć tekst i człowieka* oraz rozkładem nauczania WSO i przyjęto zasadę, że uczniowie na IV etapie nauczania posiadają już wiedzę i umiejętności zdobyte podczas nauki na niższych etapach.

Należy pamiętać, że **warunkiem koniecznym** do omawiania tekstów kultury jest ich **znajomość w zakresie wymaganym przez nauczyciela. Uczeń zawsze musi znać tekst** (przeczytał go we fragmentach lub w całości – tak jak polecił nauczyciel), w przeciwnym wypadku analiza i interpretacja nie przyniosą oczekiwanych efektów. Ponadto dyskwalifikowane są wszelkie prace przygotowane na zasadzie „kopiuj – wklej” lub będące kompilacją cudzych prac.

Wymagania ogólne	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń*:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie teksty o prostej budowie; – dostrzega sensy zawarte w powierzchniowej warstwie tekstu; – z pomocą rozpoznaje funkcje tekstu i z pomocą wskazuje środki językowe służące ich realizacji; – odbiega od stosowania kryteriów poprawności językowej; 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie teksty o niezbyt skomplikowanej budowie; – stara się dostrzegać sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; – stara się rozpoznać funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; – zwraca uwagę na kryteria poprawności językowej; 	<ul style="list-style-type: none"> – na ogół rozumie teksty o skomplikowanej budowie; – na ogół dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; – na ogół rozpoznaje funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; – na ogół ma świadomość kryteriów poprawności językowej; 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie teksty o skomplikowanej budowie; – dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; – rozpoznaje funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; – ma świadomość kryteriów poprawności językowej;
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> – nie zawsze poprawnie stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; – w interpretacji tekstu próbuje wykorzystać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; – próbuje poznać niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; – próbuje odczytać rozmaite sensy dzieła; – próbuje dokonać interpretacji 	<ul style="list-style-type: none"> – stara się stosować w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; – w interpretacji tekstu stara się wykorzystywać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; – stara się poznać niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; – stara się odczytać rozmaite sensy dzieła; 	<ul style="list-style-type: none"> – na ogół stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; – w interpretacji tekstu na ogół wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; – na ogół poznaje niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; – na ogół odczytuje rozmaite sensy dzieła; 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; – w interpretacji tekstu wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; – poznaje niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; – odczytuje rozmaite sensy dzieła;

	porównawczej;	– stara się dokonać interpretacji porównawczej;	– na ogół dokonuje interpretacji porównawczej;	– dokonuje interpretacji porównawczej;
III. Tworzenie wypowiedzi	– buduje wypowiedzi o niezbyt wysokim stopniu złożoności; – nie zawsze stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; – próbuje zwiększać własną kompetencję językową.	– stara się budować wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; – stara się stosować w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; – zwraca uwagę na własną kompetencję językową.	– na ogół buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; – na ogół stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; – na ogół ma świadomość własnej kompetencji językowej.	– buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; – stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; – ma świadomość własnej kompetencji językowej.

* są to zapisy umieszczone w podstawie programowej

- A) Na ocenę dopuszczającą – uczeń wykonuje polecenia dość powierzchownie. Jego wiedza jest w zasadzie odtwórcza, umiejętności niewielkie. Ważne jest, aby uczeń, który zdobywa oceny dopuszczające, podejmował pracę, wykazywał starania. Z zapisów w PW wyraźnie widać, że nie wszystkie zadania są dla niego przeznaczone, ale próbuje wykonywać polecenia na miarę swych możliwości. Ponadto należy dążyć do tego, aby odnajdował w tekstach elementy wcześniej wskazane przez innych uczniów, a których sam nie umie rozpoznać i wskazać. Jeśli chodzi o prace pisemne, to należy zadbać o to, aby pisał prace samodzielnie, jego prace są oczywiście krótkie, powierzchowne, sądy mało oryginalne, argumentacja niepełna. Podobnie z wypowiedziami ustnymi – są to wypowiedzi krótkie, ale przede wszystkim powinny być zgodne z tematem.
- B) Na ocenę dostateczną – uczeń podejmuje działania, ale nie kończą się one pełnym sukcesem. Pracuje, lecz popełnia błędy, polecenia są wykonywane nieprecyzyjnie, uczeń nie jest pewien swoich wypowiedzi pisemnych i ustnych. Jego przemyślenia są powierzchowne lub odtwórcze, ale pracuje, czyli właśnie „stara się”.
- C) Na ocenę dobrą – w tym wypadku uczeń podejmuje wszystkie działania, popełnia jednak nieliczne błędy. Jego prace są wykonane dobrze, czyli zawierają drobne usterki. Ponadto nie zawsze umie uzasadnić swoją wypowiedź, wie, ale nie wyjaśnia omawianych zjawisk. Zapis „na ogół” oznacza, iż jego prace są wykonane dobrze, czyli zawierają drobne uchybienia.
- D) Na ocenę bardzo dobrą – tu znajdziemy zapis mówiący, że uczeń wykonuje rozmaite zadania i czynności „poprawnie”, „samodzielnie”, „świadomie”, „ciekawie”, „interesująco”. Tak więc pracuje samodzielnie, wie i umie wyjaśnić. Trafnie dobiera przykłady, cytaty, argumenty, dokonuje porównań, ocen, uzasadniając swoje zdanie. Jego wypowiedzi zarówno ustne, jak i pisemne są wolne od błędów, wyczerpujące, pomysłowe, twórcze. Mówi pełnymi zdaniami, uzasadnia swoją wypowiedź, znajduje w tekście przykłady na poparcie swych słów. Umie odnieść się do świata zewnętrznego, jeśli zachodzi taka potrzeba. Podczas pracy w grupie staje się liderem, umie nie tylko współpracować, ale nadaje ton działaniom innych, wprowadza nowe rozwiązania i pomysły.
- W szkole ponadgimnazjalnej oceniana jest także recytacja, uczeń otrzymujący ocenę dopuszczającą recytuje tekst mało świadomie, byle jak, niestarannie, często się myli, zacina; na ocenę dostateczną recytuje dość płynnie, ale bez właściwej modulacji, w złym tempie, bez dokonania

interpretacji głosowej; na ocenę dobrą recytuje tekst płynnie, świadomie, lecz występują usterki w przekazie; na ocenę bardzo dobrą wygłasza tekst bardzo świadomie, z ciekawą interpretacją, we właściwym tempie, z odpowiednią modulacją.

Bardzo trudne do oceny pozostaje zjawisko zwane „aktywnością”, która także powinna być promowana. Zdarza się jednak tak, że uczniowie są aktywni, często się zgłaszają, dążą do zabrania głosu, ale ich wypowiedzi są błędne, nie zawsze na temat, nieporadne. Tutaj nauczyciel powinien umiejętnie dokonywać oceny, aby z jednej strony nie zniechęcić tych uczniów, a jednocześnie korygować ich błędy – jest to trudne i wymaga dużych umiejętności pedagogicznych.

Jeśli chodzi o projekt edukacyjny, to w jego regulaminie powinny być określone zasady dotyczące oceniania.

Jednocześnie plan wynikowy pozwala pokazać uczniom (i rodzicom), co jeszcze mogą lub powinni poprawić w swojej pracy, aby zdobyć większą wiedzę i umiejętności, a tym samym uzyskać lepszą ocenę.

W planie wynikowym wykorzystano zapisy tematów i zagadnień zawartych w rozkładzie nauczania.

Uwaga:

Na niebiesko zaznaczono treści przeznaczone dla zakresu rozszerzonego.

Zagadnienie	Wymagania			
	OCENA DOPUSZCZAJĄCA (tzw. wymagania konieczne)	OCENA DOSTATECZNA (tzw. wymagania podstawowe)	OCENA DOBRA (tzw. wymagania rozszerzające)	OCENA BARDZO DOBRA (tzw. wymagania dopełniające)
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, a także:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, a także:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, a także:
1. Dwudziestolecie międzywojenne – czas awangardy	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić znaczenie słowa „awangarda”; – podać daty wiążące się z funkcjonowaniem awangardy w Polsce; 	<ul style="list-style-type: none"> – podać cechy ruchów artystycznych zwanych awangardą; – wymienić przemiany kulturowe, które zaszły w międzywojniu; 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić sferę ideową epoki; – przedstawić zmiany w sferze sztuki; 	<ul style="list-style-type: none"> – porównać dwudziestolecie międzywojenne z epokami je poprzedzającymi i wyjaśnić podstawowe pojęcia; – czytać i objaśniać obrazy awangardowe;
2. <i>W górach jest wszystko co kocham...</i> Krajobraz górski w poezji XX wieku	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić polskie ruchy awangardy poetyckiej i ich przedstawicieli; – wskazać zdania (równoważniki zdań) w wierszu Przybosa i określić liczbę wersów im przynależną; – wskazać środki artystyczne wymienione przez innych uczniów; – wskazać fragmenty wiersza Harasymowicza mówiące o więzi człowieka z górską przyrodą; – wyszukać w dowolnych źródłach ilustracje do omawianych wierszy; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać epitety w utworze Przybosa i podać ich funkcję; – wskazać w utworze Przybosa metafory, kontrasty i powtórzenia; – określić, na czym polega więź człowieka z górską przyrodą; – powiedzieć, czym się różnią ilustracje do omawianych wierszy; 	<ul style="list-style-type: none"> – określić rolę rozczłonkowania zdań przez konstrukcję wersową wiersza; – wskazać w wierszu cechy poezji awangardowej; – wyjaśnić sens wskazanych fragmentów wiersza; – wyrazić swoją opinię na temat wyrażonego w wierszu Harasymowicza stosunku poety do gór; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić rolę poszczególnych środków artystycznych, w tym animizacji i antropomorfizacji (z wyjaśnieniem tych pojęć); – określić uczucia zawarte w zakończeniu wiersza i wyjaśnić sposób ich wyrażania; – postawić tezę interpretacyjną wiersza Przybosa; – wyjaśnić symbolikę góry Synaj; – zinterpretować puentę wiersza Harasymowicza; – uzasadnić swoją opinię; – porównać utwory opisujące przyrodę górską; – dokonać interpretacji omawianych wierszy; – zredagować interpretację porównawczą omawianych wierszy; – postawić tezę lub hipotezę interpretacyjną i uzasadnić ją; – sformułować wnioski płynące z interpretacji;
3. Witkacy i Picasso – przedstawiciele awangardy w malarstwie	<ul style="list-style-type: none"> – określić swoje wrażenia związane z malarstwem awangardowym; – przedstawić informacje o Witkacym i Picassie; – nazwać postaci i zwierzęta 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić teorię Czystej Formy; – omówić kolorystykę obrazu Witkacego; – powiązać postacie ukazane w prawym górnym rogu i lewym 	<ul style="list-style-type: none"> – omówić sposób przedstawienia świętego i kobiety na obrazie Witkacego; – powiązać obraz Witkacego z teorią Czystej Formy; – zinterpretować postacie konia i 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, kto kogo kusi, i określić, na czym polega dyskusja Witkacego z tradycją; – wyjaśnić, na czym polega związek obrazu Witkacego z estetyką ekspresjonizmu; – odnieść się do słów I. Jakimowicz, wykorzystując wiedzę o teorii Czystej Formy;

	występujące na obrazie Witkacego; – wskazać postaci konia i byka na obrazie Picassa; – znać genezę obu obrazów;	dolnym rogu obrazu z tytułem dzieła Witkacego; – określić, kim jest leżący człowiek na obrazie Picassa; – znać pojęcia kluczowe związane z omawianymi obrazami i ich twórcami;	byka, odwołując się do wskazówek Picassa; – wyjaśnić związek postaci z obrazu z jego tytułem i genezą; – powiedzieć, czemu służy kolorystyka na obrazie Picassa; – omówić środki artystyczne wykorzystane przez obu malarzy;	– wyjaśnić funkcję deformacji na przykładzie obrazu Picassa; – wyjaśnić, na czym polega technika kubizmu; – wyjaśnić uniwersalne przesłanie <i>Guerniki</i> ; – zredagować tekst na temat „treści” i „formy” w dziele malarskim;
4. Psychoanaliza – filozofia podświadomości	– znać podstawowe pojęcia związane z psychoanalizą; – określić, do czego, zdaniem Freuda, dąży człowiek w życiu;	– wymienić trzy przyczyny ludzkich cierpień; – przedstawić ukazane w tekście cele ludzkiej kultury; – powiedzieć, przed czym kultura chroni człowieka; – zabrać głos w dyskusji;	– określić, czym się wyróżniają społeczne źródła ludzkiego cierpienia; – wyjaśnić, dlaczego kultura jest źródłem ludzkich cierpień; – zabrać głos w dyskusji, uzasadniając swe zdanie;	– sformułować główną tezę tekstu; – zinterpretować wskazane słowa o sublimacji; – wyjaśnić, w jaki sposób popęd agresji wpływa na istnienie społeczeństwa; – wyciągnąć wnioski z klasowej dyskusji; – zinterpretować sens obrazu Boccioniego;
5. <i>Nie jest tak straszną rzeczą być aresztowanym...</i> Everyman w surrealistycznym świecie	– przedstawić genezę <i>Procesu</i> Kafki; – wypowiedzieć się na temat wrażeń czytelniczych; – wskazać opis scenerii wykonywania wyroku; – znać pojęcia kluczowe związane z omawianą powieścią; – podać przykłady bohaterów literackich przeżywających konflikty z prawem;	– określić, czym w powieści jest sąd, a czym proces; – opisać scenerię wykonywania wyroku; – wypełnić tabelę dotyczącą przedstawienia Józefa K. jako everymana; – charakteryzować wybranego bohatera przeżywającego konflikty z prawem;	– ustalić domniemane przyczyny aresztowania Józefa K.; – sporządzić bilans życia Józefa K.; – przeanalizować monolog malarza Titorellego; – określić funkcję scenerii wykonywania wyroku; – scharakteryzować Józefa K. jako everymana; – zredagować tekst porównujący bohaterów literackich przeżywających konflikty z prawem;	– wyjaśnić, jaki sens ma aresztowanie bohatera <i>Procesu</i> i uzasadnić swe zdanie; – wyjaśnić symboliczny sens procesu bohatera; – zinterpretować przedśmiertną refleksję Józefa K.; – wyjaśnić ostatnie słowa bohatera; – uzasadnić, dlaczego <i>Proces</i> jest współczesnym moralitetem; – wyjaśnić związki utworu z surrealizmem; – zredagować tekst porównujący bohaterów literackich przeżywających konflikty z prawem z przytoczeniem cytatów i podaniem wniosków; – zredagować tekst na temat wolności współczesnego człowieka w państwie; – zinterpretować sens obrazu Schlichtera;
6. <i>Wszystko należy do sądu...</i> Topos świata jako więzienia	– przedstawić swoje wrażenia czytelnicze; – znaleźć omawiane fragmenty tekstu; – opisać zachowanie kupca Blocka;	– scharakteryzować przestrzeń ukazaną we fragmentach powieści; – opisać budynek sądu; – przedstawić środki i metody nadzoru w świecie powieściowym; – scharakteryzować urzędników sądowych;	– wyjaśnić sens sceny z 1. akapitu; – określić funkcje przestrzeni; – wyjaśnić cel umieszczenia rzeczywistości pozasądowej w opisie budynku sądu; – przedstawić różne literackie obrazy więzienia; – zredagować opowiadanie o	– uzasadnić swoją wypowiedź; – wyjaśnić zachowanie kupca Blocka; – zinterpretować stwierdzenie malarza Titorellego; – wyjaśnić przyczyny braku buntu społecznego w powieści; – przedstawić różne literackie obrazy więzienia i podać wnioski w atrakcyjnej formie; – rozważyć problem odebrania człowiekowi

			Józefie K.; – rozważyć problem odebrania człowiekowi prawa do prywatności;	prawa do prywatności, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
7. <i>Wszyscy dążą do prawa... Proces</i> jako nowoczesna parabola	– opisać świat przedstawiony powieści; – przedstawić pojęcie przypowieści, paraboli; – opowiedzieć przypowieść o synu marnotrawnym;	– wypowiedzieć się na temat: czy prawo może być oszustwem; – próbować opisać świat przedstawiony powieści jako parabolę;	– zinterpretować fakt, że w pustym kościele ksiądz zwraca się do Józefa K.; – wyjaśnić, jaki związek ma przypowieść zawarta w kazaniu księdza z przypadkiem Józefa K.; – zredagować tekst na temat wolności indywidualnej;	– wyjaśnić sens paraboli z kazania księdza; – wyjaśnić, czym w świetle cytowanej przypowieści jest wolność człowieka; – wyjaśnić znaczenie ostatnich słów kapelana; – wyjaśnić sensy przenośne powieści; – porównać pojęcie sprawiedliwości w omawianym utworze i w przypowieści o synu marnotrawnym; – zredagować tekst na temat wolności indywidualnej, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
8. <i>Półwiczny i niezdecydowany charakter... Obraz</i> nowoczesnego miasta	– przedstawić swoje wrażenia czytelnicze; – znaleźć określenia charakteryzujące ulicę Krokodyli; – wskazać metafory florystyczne; – znaleźć omawiane fragmenty tekstu;	– porównać stosunek narratora i mieszkańców starej części miasta do ulicy Krokodyli i powiedzieć, z czego wynika różnica; – wskazać w tekście elementy obrazowania onirycznego; – określić funkcję wskazanych metafor florystycznych;	– rozpoznać w tekście elementy fantastyki, absurdu i humoru; – scharakteryzować kobiety z ulicy Krokodyli; – omówić rolę narracji w tekście; – powiedzieć, w jaki sposób w utworach literackich bywa kreowana przestrzeń miejska; – przygotować multimedialny album z dziełami sztuki, które mogłyby ilustrować omawiany tekst;	– wyjaśnić, na czym polega i czemu służy groteskowość przedstawienia kobiet w utworze; – omówić stosunek narratora do nowoczesnej wielkomiejskości; – dyskutować na temat szans i zagrożeń wielkomiejskiej rzeczywistości, uzasadniając swe zdanie; – wyjaśnić i uzasadnić metaforyczny sens tytułu <i>Ulica Krokodyli</i> ; – omawiając różne sposoby kreowania przestrzeni miejskiej, odwołać się do poznanych tekstów literackich i wyciągnąć wnioski na temat przemian kulturowych i zmian w przestrzeni

				miasta; – porównać sposób przedstawienia świata i jego funkcje semantyczne i estetyczne we wskazanych utworach; – zredagować tekst na temat poczucia samotności w mieście, odwołując się do różnych tekstów kultury;
9. <i>Dywan żywy, który [...] rozpadł się w ruchome kwiaty...</i> Mityzacja rzeczywistości w prozie Schulza	– przedstawić swoje wrażenia czytelnicze; – określić nastrój, w jaki wprowadza czytelnika 1. akapit utworu; – znaleźć omawiane fragmenty tekstu;	– scharakteryzować ojca do momentu jego przemiany w ptaka; – wskazać elementy fantastyki w podanych akapitach; – znaleźć sensy symboliczne przypisywane ptakom;	– rozstrzygnąć, czy Schulz kreuje nowe światy, czy ukazuje świat na nowo; – wyjaśnić, na czym polega związek znaczeniowy między wskazanymi akapitami; – określić, jaką rolę w świecie narratora odgrywają ptaki; – wyjaśnić symbolikę postaci ojca i Adeli, odwołując się do teorii archetypów; – porównać sposób prowadzenia narracji i kreacji narratora w prozie S. Żeromskiego i B. Schulza;	– zinterpretować relacje między ojcem a Adelą, odwołując się do wiedzy o psychoanalizie; – wyjaśnić, o jakie sensy pisarz wzbogaca symbolikę ptaka; – wyjaśnić, na czym polega mityzacja postaci Adeli; – omówić funkcje fantastyki w kreowaniu onirycznego świata; – opisać konflikt między kobietami na mężczyznami, odwołując się do poznanych tekstów literackich; – zredagować tekst dotyczący fantazji i fantastyki, odwołując się do różnych tekstów kultury;
10. <i>Jak walczący prorok...</i> Obraz ojca w opowiadaniu Schulza	– określić, w jakim czasie rozgrywa się opowiadanie Schulza; – powiedzieć, z kim (czym) walczy ojciec; – wypowiedzieć się na temat potrzeby „walczącego proroka”; – podać przykłady współczesnych autorytetów;	– przekształcić artystyczny styl narracji na styl dziennikarsko-informacyjny; – wskazać najważniejszą cechę ojca;	– scharakteryzować stosunek ojca do handlowania i klientów, określić nastawienie tłumu oraz postawę narratora; – określić rolę tytułowych ptaków w opowiadaniu; – właściwie dobierać argumenty w dyskusji;	– wyjaśnić, jak jest postrzegany ojciec przez różne postaci, z uwzględnieniem stylizacji biblijnej i pojęcia „Imię Ojca”; – wyjaśnić symboliczny sens obrazu pobojuwiska ptaków; – przedstawić archetyp ojca w analizowanym opowiadaniu; – dyskutować, uzasadniając swą opinię; – porównać literackie kreacje ojców, odwołując się do pojęcia „Imię Ojca” i archetypu Starego Mędrca; – zredagować tekst na temat współczesnych autorytetów, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
11. <i>Świat, który stał się obcy...</i> Istota groteskowości	– podać trzy cechy zwierząt uważanych za groteskowe; – wypowiedzieć się na temat	– wskazać wspólne sensy między wskazanymi akapitami tekstu; – przypomnieć omawiane satyry	– podać elementy tożsame i odrębne dla świata groteski i baśni;	– zdefiniować kategorię groteski oraz wyjaśnić pojęcia obcości i zaniku orientacji w świecie; – poprawnie uzupełnić podany wykres;

	groteski i uczuć wywoływanych przez nią u odbiorcy;	oświeceniowe i utwory romantyczne, w których występuje ironia;	– wymienić i scharakteryzować podstawowe odmiany groteski; – określić, jaki problem podejmuje autor omawianego tekstu;	– rozpoznać i nazwać funkcję omawianego tekstu; – omówić funkcję śmiechu w satyrze oświeceniowej, ironii romantycznej i XX-wiecznej grotesce, odwołując się do różnych tekstów kultury; – wyrazić własną opinię na temat poruszony przez autora;
12. <i>W nierealnym nonsensie jak we śnie...</i> Groteska w <i>Ferdydurke</i>	– podać genezę utworu; – podać tłumaczenie tytułu powieści; – wymienić cechy Pimki; – wskazać cytaty charakteryzujące nauczycieli; – podać symbolikę koloru zielonego;	– określić czas, w jakim rozgrywają się powieściowe wydarzenia; – scharakteryzować język i gestykulację Pimki; – przedstawić portret nauczycieli w powieści; – wskazać nawiązanie do <i>Boskiej Komedii</i> ;	– przedstawić rolę pamięci w kształtowaniu psychiki człowieka; – określić cel groteskowej deformacji rzeczywistości w <i>Ferdydurke</i> ; – porównać formułę utworu Gombrowicza z modelem powieści realistycznej;	– wyjaśnić, jaką rolę przypisuje się słowu pisanemu; – przeanalizować przytoczony fragment powieści, odwołując się do pojęcia groteski; – zinterpretować treść wskazanego akapitu; – sformułować tezę interpretacyjną dotyczącą refleksji o przeszłości w powieściach Gombrowicza i Prousta; – wyjaśnić znaczenie nawiązania do <i>Boskiej Komedii</i> ; – zredagować tekst na temat rozwijania przez szkołę ludzkich osobowości, w odwołaniu do różnych tekstów kultury;
13. <i>Pupa – łydka – gęba...</i> Opowieść o człowieku w metaforach ciała	– wypowiedzieć się na temat utworu; – przedstawić pojęcia „gęby”, „łydki”, „pupy”; – znaleźć omawiane fragmenty utworu; – podać przykłady nowoczesnych kobiet ukazanych w literaturze;	– przedstawić opisane przez Gombrowicza relacje nauczyciel–uczeń; – powiedzieć, jaką gębę przygotowują Józiowi krewni; – wyjaśnić okoliczności ucieczki Józia ze dworu; – zabrać głos w dyskusji na temat szkoły; – scharakteryzować wizerunki nowoczesnych kobiet ukazanych w literaturze;	– sformułować główną myśl wskazanych akapitów; – wyjaśnić sens przekładu wiersza dokonanego przez Józia; – powiedzieć, z czego wynika komunikacyjna bezradność rozmówców we wskazanym akapicie; – zinterpretować zakończenie utworu; – przygotować prezentację multimedialną na temat nowoczesnych kobiet ukazanych w literaturze;	– zinterpretować obraz szkoły jako figury społecznego życia człowieka z odwołaniem do pojęcia formy; – zinterpretować scenę grzebania w cudzej szufladzie; – wyjaśnić, jaką rolę w wyobrażeniach Miętusa odgrywa parobek; – wyjaśnić sens porwania Zosi, z odwołaniem do tradycji literackiej; – porównać bohaterów literackich poddanych presji społecznej i postawić tezę interpretacyjną dotyczącą porównywanych utworów; – atrakcyjnie zaprezentować prezentację multimedialną; – zredagować tekst na temat uwolnienia się od gęby przygotowanej nam przez innych;
14. <i>Nie mogłem wytłumaczyć i wyjęzyczyć</i>	– wskazać przykłady stylizacji językowej;	– rozpoznać rodzaj stylizacji; – powiedzieć, czym jest przemoc	– określić funkcje stylizacji; – odnieść się do „upupienia”	– wyjaśnić, jaki związek ma stylizacja z oficjalnym językiem szkoły;

<p>Zosi... Przemoc symboliczna w <i>Ferdydurke</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, jaką rolę w języku uczniów odgrywają wulgaryzmy; – przypomnieć, co się stało we dworze; – wypowiedzieć się na temat sprzeciwu jednostki wobec środowiskowej normy obyczajowej; 	<p>symboliczna;</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, co oznacza „gwałt przez uszy”; – określić przyczyny wstydu Józia przed Zosi; – wypowiedzieć się na temat przemocy symbolicznej w <i>Ferdydurke</i>; 	<p>uczniów w kontekście przemocy symbolicznej;</p> <ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, jaką przemoc stosuje Miętus wobec Syfona; – powiedzieć, dlaczego Józio porwanie Zosi uważa za najlepsze wyjście z sytuacji; – przygotować prezentację multimedialną na wybrany temat; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, czy oficjalny język szkoły może być formą przemocy symbolicznej, i uzasadnić swoje zdanie; – scharakteryzować habitus Syfona i Miętusa; – wyjaśnić wpływ normy obyczajowej na sytuację Józia i Zosi; – dyskutować z uzasadnianiem własnej opinii; – atrakcyjnie zaprezentować prezentację multimedialną;
<p>15. <i>Ta noga...</i> Ciało w poezji współczesnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić pojęcie oksymoronu; – wyjaśnić pojęcie konceptu; – wskazać w wierszu Peipera metafory; – wyjaśnić pojęcie metonimii; – wskazać w wierszu Tomaszewskiej zestawienia ciała i świata; – podać przykłady literackich przedstawień piękna kobiecego ciała; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać w utworze Peipera oksymoron, rozbudowany koncept, metonimię; – powiedzieć, czemu służą odwołania do świata natury w wierszu Tomaszewskiej; – wskazać aluzje malarskie w tekście; 	<ul style="list-style-type: none"> – zinterpretować wskazane wyrażenie oksymoroniczne; – wyjaśnić sens metafor; – określić funkcję metonimii; – określić funkcję pytań w wierszu Peipera; – wskazać nawiązania do topiki religijnej i wyjaśnić ich funkcję; – wyjaśnić, czemu służą aluzje malarskie w tekście Tomaszewskiej; – omówić zagadnienie literackiego przedstawiania piękna kobiecego ciała; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, na czym polega rozbudowany koncept w wierszu Peipera; – wyjaśnić zakończenie wiersza; – zinterpretować obraz nogi w wierszu, uzasadniając swe zdanie; – wyjaśnić, dlaczego autor z atrybutów piękna kobiecego ciała wybrał nogę, i uzasadnić swe zdanie; – wyjaśnić sens metaforycznego określenia „kontynent”, nazywającego kobiece ciało; – wykazać odmienną doświadczenia ciała przez mężczyznę i kobietę; – wyjaśnić ostatnie zdanie wiersza, odwołując się do teorii „białego atramentu”; – wyjaśnić, czy i w jaki sposób kobiecość narzuca określony sposób mówienia o własnym ciele; – zinterpretować wybrany wiersz i sformułować wnioski; – wybrać utwory poetyckie pokazujące ludzkie ciało i dokonać interpretacji porównawczej;
<p>16. <i>Zniża się wieczór świata tego...</i> Katastrofizm w poezji</p>	<ul style="list-style-type: none"> – określić temat każdej strofy wiersza <i>Legenda</i>; – nazwać osobę mówiącą w wierszu <i>Żal</i>; – wskazać w utworze anafory; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić tytuł wiersza <i>Legenda</i>; – oddzielić symbole od elementów realistycznych w wierszu <i>Żal</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – omówić relacje Bóg–człowiek przedstawione w wierszu <i>Legenda</i>; – zinterpretować symbolikę katastrofy; – wskazać nawiązania do Apokalipsy św. Jana w utworze <i>Żal</i>; – postawić tezę interpretacyjną w 	<ul style="list-style-type: none"> – zinterpretować wiersz <i>Legenda</i>; – określić sens nawiązań do Apokalipsy św. Jana w utworze <i>Żal</i>; – wyjaśnić wizję dziejów ukazaną w wierszu; – omówić funkcję awangardowych zabiegów poety w przedstawieniu świata i nadchodzącej katastrofy; – uzasadnić tezę interpretacyjną dotyczącą obu wierszy;

			stosunku do obu omawianych wierszy;	– dokonać interpretacji porównawczej <i>Legendy</i> Czechowicza i fragmentu <i>Dies irae</i> Kasprowicza;
17. <i>Prawo nieciągłości...</i> Witkacy o mechanizmach rewolucji	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić genezę utworu; – wyjaśnić, czym jest teatr absurdu; – wskazać cechy upodabniające rewolucję prokuratora do przewrotu faszystowskiego; – powiedzieć, w jaki sposób szewcy dochodzą do władzy; – powiedzieć, kto i w jaki sposób obejmuje władzę po szewcach; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, przeciwko komu jest skierowana rewolucja prokuratora Scurvy’ego; – przedstawić, jak realizowane są cele rewolucji przez prokuratora; – powiedzieć, jakie idee przyświecają szewcom; – wyjaśnić, dlaczego czeladnicy zabijają Sajemana; 	<ul style="list-style-type: none"> – omówić program pozytywny rewolucji Scurvy’ego; – scharakteryzować zachowanie szewców po przewrocie; – przedstawić idee, do których odwołuje się Sajemana; – przedstawić przemyślenia Sajemana; – wyjaśnić, w jaki sposób poetyka absurdu służy Witkacemu do przedstawienia „historii nieciągłej” w <i>Szewcach</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie uzupełnić schemat dotyczący faz rozwoju historii przedstawionych w dramacie; – powiedzieć, jak w <i>Szewcach</i> realizowane są założenia teatru absurdu; – wyjaśnić „prawo nieciągłości” historii; – wskazać elementy groteski w utworze i określić ich funkcję; – określić stopień realizacji Czystej Formy w <i>Szewcach</i>; – przedstawić obraz rewolucji w literaturze, sformułować tezę interpretacyjną i wnioski; – zredagować tekst o powtarzalności historii, z uzasadnieniem własnego zdania i odwołaniami do różnych tekstów kultury;
18. <i>Żywy, zmechanizowany trup!</i> Katastroficzna wizja przyszłości	<ul style="list-style-type: none"> – określić, czym szewcy różnią się od proletariatu; – przypomnieć, jakie idee głosił Nietzsche; – powiedzieć, czym charakteryzuje się polski mesjanizm; – powiedzieć, czym jest katastrofizm; 	<ul style="list-style-type: none"> – podać konsekwencje wynikające z różnicy między szewcami a proletariatem; – powiedzieć, jaką rolę Hiper-Robociarz wyznacza czeladnikom i Sajemana; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać analogię wypowiedzi Fierdusieńki do poglądów wyrażonych przez czeladników; – określić różnice między wysławianiem się postaci dramatu i zinterpretować znaczenie tych różnic dla wymowy dramatu; – poprawnie powiązać bohaterów z pojęciami; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić słowa lokaja o nadczłowieku i ocenić trafność tych słów w odwołaniu do poglądów Nietzschego; – wyjaśnić sens kolejnych przebrań Puczymordy w powiązaniu z historiozofią polskiego mesjanizmu i estetyką groteski; – sformułować idee wyrażane przez przywódców trzeciej rewolucji; – zredagować tekst na temat katastrofizmu, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
19. <i>Nonsens à la Witkacy...</i> Dialog z tradycją młodopolską	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić wygląd Iriny i jej miejsce na scenie; – powiedzieć, czym jest karykatura literacka; – scharakteryzować chochoła; 	<ul style="list-style-type: none"> – określić, jakie jest znaczenie kostiumu Iriny i jej usytuowania w przestrzeni; – wyjaśnić sens przemowy Księżnej; – przedstawić postać Iriny jako karykaturę femme fatale; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, jak Sajemana widzi miejsce chłopów w systemie komunistycznym; – wskazać wypowiedzi nawiązujące do <i>Wesela</i> i określić ich funkcje; – wskazać elementy groteski w 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnić znaczenie symboli zaczerpniętych z <i>Wesela</i>; – wyjaśnić, czemu służy groteskowe przedstawienie chłopów i chochoła; – przedstawić swoją opinię na temat „przebrzmiałych symboli”; – omówić grę Witkacego z konwencją dramatu

			przedstawieniu chłopów i chochoła;	symbolicznego, z uwzględnieniem Czystej Formy; – porównać przedstawienia społeczeństwa konsumpcyjnego we wskazanych utworach, sformułować tezę interpretacyjną i przedstawić argumentację; – zredagować tekst na temat patosu i parodii wykorzystanych do przedstawiania wizerunku Polski i sprawy narodowej;
20. <i>Głos czysty, długi, rozedrgany...</i> Literacka rewolucja Jamesa Joyce'a	– przedstawić genezę utworu; – nazwać emocje, jakie budzi atmosfera miasta; – powiedzieć, czym są: strumień świadomości, paronomazja, kontaminacja, onomatopeja;	– wskazać elementy turpistyczne w opisie restauracji i określić ich funkcję; – wskazać w tekście paronomazje i kontaminacje;	– przedstawić refleksje Blooma inspirowane jedzeniem; – zrekonstruować obraz ulicy na podstawie wrażeń bohatera, odwołując się do pojęcia onomatopei; – powiedzieć, na czym polega rewolucja literacka Jamesa Joyce'a; – wyjaśnić funkcję strumienia świadomości w przedstawianiu doznań współczesnego człowieka;	– powiedzieć, jaką rolę w postrzeganiu świata odgrywa kulturowa erudycja bohatera; – określić sens brzmieniowy i semantyczny paronomazji i kontaminacji; – przeanalizować strumień świadomości Molly; – wykazać związki eksperymentów językowych Joyce'a z koncepcjami futurystów i awangardy; – zredagować tekst na temat człowieka zagubionego w labiryncie miasta, z odwołaniem do różnych tekstów kultury i sformułowaniem wniosków;
21. Wędrowka po tematach, motywach i formach awangardy	– dokonać podsumowania dość powierzchownie (zna podstawowe problemy, zagadnienia); – połączyć twórców epoki z ich utworami;	– dokonać podsumowania epoki; – wskazać dość ogólnie jej najważniejsze przesłanki ideowe i osiągnięcia artystyczne;	– poprawnie dokonać podsumowania epoki; – przedstawić wyczerpująco jej najważniejsze przesłanki ideowe i osiągnięcia artystyczne;	– samodzielnie dokonać podsumowania epoki; – interesująco przedstawić jej najważniejsze przesłanki ideowe i osiągnięcia artystyczne; – odnieść się do różnych tekstów kultury, własnych lektur, doświadczeń i przemyśleń;
22. Wojna i okupacja w kulturze i literaturze. Wprowadzenie	– podać daty wiążące się z II wojną światową i okupacją w Polsce;	– wymienić przemiany, które zaszły w Polsce w związku z wybuchem wojny;	– przedstawić sytuację polityczną i tło historyczne związane z wybuchem wojny i okupacją ziem polskich;	– porównać nową epokę z poprzedzającą i wyjaśnić podstawowe pojęcia; – przedstawić zmiany i ograniczenia zaistniałe w sferze kultury, sztuki, literatury w czasie wojny;
23. <i>Skąd zło?</i> Pytania o przyczyny wojny	– przedstawić poglądy Jana Pawła II na temat nazizmu; – powiedzieć, jak Fromm określa charakter psychiczny Hitlera;	– powiedzieć, dlaczego, według Jana Pawła II, hitleryzm trwał dwanaście lat; – wyjaśnić, jaki jest, według Fromma, związek między charakterem Hitlera a jego działaniami politycznymi;	– powiedzieć, kto i dlaczego, według Jana Pawła II wymierza dziejową sprawiedliwość na świecie; – przedstawić mechanizm „ucieczki od wolności” i jego historyczne przyczyny;	– wyjaśnić, jak papież rozumie zło moralne; – wyjaśnić popularność nazizmu w hitlerowskich Niemczech w świetle poglądów Fromma; – podać inne przykłady „ucieczki od wolności”; – wyrazić i uzasadnić swoją opinię na temat podanych przyczyn zła II wojny światowej; – przedstawić poglądy historiozoficzne św.

			<ul style="list-style-type: none"> – dyskutować na temat wolności i bezpieczeństwa; – odnieść się do słów Jana Pawła II na temat upadku nazizmu; 	<p>Augustyna, Z. Krasińskiego i Jana Pawła II, ze zwróceniem uwagi na rolę Opatrzności Bożej;</p> <p>– zredagować tekst będący interpretacją porównawczą tekstów wskazanych autorów;</p>
24. <i>Podwaliny jakiejś nowej, potwornej cywilizacji...</i> Refleksja historyzoficzna Tadeusza Borowskiego	<ul style="list-style-type: none"> – podać genezę utworu; – przedstawić obóz jako system niewolniczej pracy; – wyjaśnić pojęcie totalitaryzmu; – wypowiedzieć się na temat utworu; 	<ul style="list-style-type: none"> – wypowiedzieć się na temat organizacji obozu, z przedstawieniem własnej opinii; – przytoczyć zdanie narratora o poglądach Platona; 	<ul style="list-style-type: none"> – omówić historiozofię zawartą w cytowanych fragmentach utworu; – określić, w czym narrator dostrzega kłamstwo Platona; – wyjaśnić, na czym polega relatywizm wartości; – dyskutować na temat poglądów historyzoficznych Borowskiego; 	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie całego opowiadania udowodnić, że obóz koncentracyjny jest kwintesencją totalitaryzmu; – wyjaśnić, co zdaniem narratora jest warunkiem piękna, dobra i prawdy; – zredagować tekst na temat budowania cywilizacji na krzywdzie jednostek, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
25. <i>Ci ludzie są chorzy...</i> Człowiek zlagrowany	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić najważniejsze potrzeby więźniów sposoby ich zaspokajania; – opisać zachowania więźniów; 	<ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, w jaki sposób zachowania więźniów łamią zasady moralności; – przedstawić mechanizm adaptacyjny w zachowaniach więźniów; 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnić, że pojęcie godności zostało w obozach świadomie zdevaluowane; – przedstawić dyskusję więźniów i wskazać w niej paradoksy; – wyjaśnić zachowania więźniów w kontekście determinizmu biologiczno-środowiskowego; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić motywy zachowania Andreja i odnieść je do moralności obozowej i pozaobozowej; – zinterpretować słowa esesmana i marynarza; – stworzyć definicję pojęcia „człowiek zlagrowany”; – wypowiedzieć się na temat moralności w odniesieniu do tekstu Borowskiego i myśli Z. Nałkowskiej; – zredagować tekst na temat obrony swego życia w warunkach ekstremalnych, z odwołaniem się do różnych tekstów kultury;
26. <i>Widać całe piekło...</i> Holokaust w opowiadaniach Borowskiego	<ul style="list-style-type: none"> – określić sytuację ludzi przywiezionych transportem na śmierć; – powiedzieć, jaki wpływ na hitlerowców mogła mieć nazistowska ideologia; – wskazać w opowiadaniu postaci ludobójców; 	<ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, jak dokonywała się dehumanizacja i reifikacja Żydów; – przedstawić systemowość Holokaustu; 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić cztery różne postawy wobec zagrożenia śmiercią; – scharakteryzować zachowanie esesmanów; 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnić, że nazizm był ludobójstwem; – rozwinąć tezę Z. Nałkowskiej; – sformułować akt oskarżenia wobec esesmanów przedstawionych w opowiadaniu (lub odwołując się do różnych tekstów, np. zaproponowanych w <i>Miniprzewodniku. Literatura o Holokauście</i>);
27. <i>O samotności ginących...</i> Powstanie w getcie warszawskim	<ul style="list-style-type: none"> – podać fakty dotyczące powstania w getcie warszawskim; – określić, na czym polega dehumanizacja starego Żyda; – powiedzieć, dlaczego powstańcy żydowscy czuli się osamotnieni; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić słowa: „nie dać się wepchnąć na beczkę”; – wyjaśnić znaczenie użycia wielkiej litery we wskazanym fragmencie tekstu; – poprawnie uzupełnić schemat 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, dlaczego Żydzi zdecydowali się na powstanie; – wypowiedzieć się na temat różnicy między śmiercią w powstaniu warszawskim od śmierci w powstaniu w getcie; 	<ul style="list-style-type: none"> – zinterpretować symboliczny sens sceny z Żydem na beczcze; – dyskutować na temat heroizmu, uzasadniając swe zdanie; – zredagować tekst na temat obrony własnej godności, z odniesieniem do różnych tekstów

		dotyczący postrzegania powstania w getcie z różnych perspektyw;		kultury;
28. <i>W Warszawie przy karuzeli...</i> Czesław Miłosz o powstaniu w getcie	<ul style="list-style-type: none"> – podać genezę obu utworów; – wyodrębnić dwie perspektywy czasowe i przestrzenne w wierszu <i>Campo di Fiori</i>; – przedstawić zachowanie mieszkańców Rzymu; – w wierszu <i>Biedny chrześcijanin patrzy na getto</i> wskazać wyliczenia; 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić elementy codzienności opisywane w wierszu <i>Campo di Fiori</i>; – scharakteryzować postawę mieszkańców Warszawy; – określić sens wyliczeń w utworze <i>Biedny chrześcijanin patrzy na getto</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać trzy propozycje interpretacji wydarzeń w wierszu <i>Campo di Fiori</i>; – powiedzieć, o którym momencie historii getta mówi utwór; – określić miejsce, jakie zajmuje obserwator zagłady getta w utworze <i>Biedny chrześcijanin patrzy na getto</i>; – określić, na czym polega podobieństwo ujęcia Holokaustu w wierszu Miłosza i na obrazie Celnikiera; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać wspólny element przedstawienia w utworze H. Krall i wierszu C. Miłosza <i>Campo di Fiori</i>; – wyjaśnić sens zestawienia pojedynczej śmierci ze śmiercią masową; – powiedzieć, kto i dlaczego podlega w wierszu heroizacji; – wyjaśnić symbolikę mrówek i pszczoł w utworze <i>Biedny chrześcijanin patrzy na getto</i>; – zinterpretować powód użycia kursywy przez poetę; – wyjaśnić symbolikę kreta, popiołu i „księgi gatunku”; – wskazać paradoksy dotyczące pozycji kata i ofiary; – określić, na czym, zdaniem poety, polega odpowiedzialność Polaków za Holokaust; – zredagować tekst dotyczący odpowiedzialności za ludobójstwo, z odniesieniem do różnych tekstów kultury;
29. <i>Jesteśmy tylko zwykłymi ludźmi...</i> Pianista Szpilmana i Polańskiego	<ul style="list-style-type: none"> – podać funkcje Umschlagplatzu; – podać informacje związane z powstaniem filmu i jego twórcami; – wypowiedzieć się na temat filmu; – odnotować wydarzenia historyczne przywołane w filmie; – wynotować sceny z muzyką Chopina; – wskazać różnicę w doświadczeniu wojny przez Polaków i Żydów; – podać przykłady bezmyślnego okrucieństwa okupantów i wyrazić swoją opinię na temat jego przyczyn; 	<ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, jak mieszkańcy getta postrzegali wszechobecną śmierć; – wskazać miejsca, w których toczy się akcja filmu, i określić ich autentyczność; – zwrócić uwagę na szczegóły scenograficzne decydujące o wiarygodności przedstawienia czasu i przestrzeni; – porównać obrazy Warszawy „aryjskiej” i Warszawy getta; – podać przykłady postaw heroicznych; – podać przykłady samodzielnie myślących Niemców; – opisać relacje między członkami rodziny Szpilmanów; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, dlaczego Żydzi przyjmowali postawę biernego oczekiwania na śmierć; – przedstawić refleksje Szpilmana dotyczące życia po Zagładzie; – przygotować listę typów zachowań wobec codziennej grozy w getcie; – omówić przykłady kolaboracji Polaków i Żydów z okupantem i wyjaśnić jej przyczyny; – wyjaśnić, dlaczego z rodziny Szpilmanów ocalał tylko Władysław; – opisać Warszawę jako bohatera wojny; 	<ul style="list-style-type: none"> – skonfrontować obraz Żydów przedstawionych w tekście Szpilmana z wypowiedziami M. Edelmana w <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>; – podać imiona postaci odbiegających od stereotypów Niemców, Polaków i Żydów; – wskazać sytuacje, w których bohater decyduje o swoim losie oraz te, w których jego los zależy od innych, i jego reakcje; – wypowiedzieć się na temat odpowiedzialności za humanitarną katastrofę w getcie; – zinterpretować sceny filmu, w których muzyka odgrywa zasadniczą rolę; – wypowiedzieć się na temat roli sztuki w czasie wojny; – porównać język wspomnień Szpilmana z językiem filmu Polańskiego; – przygotować prezentację multimedialną na

				temat Holocaustu, z odwołaniem do różnych tekstów kultury; – zredagować tekst na temat egoizmu i solidarności grupowej, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
30. <i>Bym wyznał swoją, polską winę...</i> Konsekwencje antysemityzmu w Polsce	– podać przyczyny braku dyskusji na temat odpowiedzialności za Holocaust; – podać przyczyny antysemityzmu w XIX-wiecznej Polsce; – ustosunkować się do opinii autora;	– powiedzieć, jaką postawę wobec Zagłady przyjmowała polska przedwojenna prawica;	– wyjaśnić, kto w Polsce protestuje przeciw stereotypowi Polaka antysemity; – powiedzieć, jak była przyjęta książka H. Arendt; – powiedzieć, co i dlaczego wywołuje w autorze poczucie winy;	– przywołać argumenty przeciwko współodpowiedzialności Polaków za zagładę Żydów; – wyjaśnić, jak prawda o zbrodni w Jedwabnem wpływa na zbiorową świadomość Polaków;
31. <i>Czy nam postawią [...]</i> <i>nad grobem krzyż...</i> Głos pokolenia wojennego	– podać genezę obu utworów; – podzielić wiersz Baczyńskiego na trzy części kompozycyjne; – wskazać anafory; – określić nastrój wiersza Kraheleskiej; – wskazać w utworze zdrobnienia i określić ich funkcję;	– ustalić, jaka jest tematyka poszczególnych części wiersza Baczyńskiego; – określić rolę anafor w wierszu; – wypowiadać się na temat postaw Kolumbów wobec wojny i zła; – powiedzieć, dzięki czemu tworzony jest nastrój wiersza Kraheleskiej; – określić funkcję obrazów przyrody w wierszu;	– objaśnić znaczenie „nauki” pobieranej przez młodych ludzi w czasie wojny; – powiedzieć, dlaczego poeta obawia się werdyktu potomnych; – wskazać w wierszu Kraheleskiej elementy wspólnotowości; – określić typ patriotyzmu w utworze;	– zinterpretować obraz przyrody w pierwszych trzech strofach utworu Baczyńskiego; – wyjaśnić rolę obrazowania apokaliptycznego w wierszu; – porównać II wojnę światową z innymi w kontekście etosu rycerskiego; – podać argumenty na to, że wiersz [<i>Hej, chłopcy, bagnet na broń!...</i>] jest przykładem poezji tyrtejskiej; – rozstrzygnąć, czy utwór prezentuje naiwny optymizm, czy radość, z odzyskanej godności, i uzasadnić swe zdanie; – porównać doświadczenie Kolumbów z dylematami bohaterów romantycznych; – rozważyć problem litości i sumienia, z odwołaniem do różnych tekstów kultury; – dokonać interpretacji porównawczej wskazanych utworów;
32. <i>Taki to mroczny czas...</i> Katastrofizm w poezji wojennej	– określić, kto i do kogo mówi wierszu Baczyńskiego; – powiedzieć, jakie piętno na psychice odciska czas wojny; – opisać i porównać obrazy światów ukazane w wierszu Gajcego: przeszły i teraźniejszy;	– powiedzieć, jak poeta modyfikuje tradycyjną sytuację prorokowania; – powiedzieć, jaki wpływ na historię ma człowiek w świetle utworu Baczyńskiego; – przedstawić dwie koncepcje poezji, o których jest mowa w wierszu Gajcego;	– wskazać w utworze <i>Ten czas</i> elementy obrazowania apokaliptycznego i wyjaśnić ich sens; – wyjaśnić, jakiej poezji domaga się Gajcy; – rozważyć, czy wiersz Gajcego można uznać za polemiczny	– wyjaśnić mityzację zdarzeń i postaci w wierszu Baczyńskiego; – wyjaśnić, jakie miejsce poeta wyznacza Bogu; – zinterpretować utwór, postawić tezę interpretacyjną i uzasadnić ją; – wskazać topikę religijną w wierszu Gajcego i wyjaśnić jej znaczenie; – przygotować i przedstawić pracę na temat dwu

			względem utworu Baczyńskiego;	wizji świata i dwu koncepcji języka artystycznego poetów spełnionej apokalipsy;
33. <i>Przez ciała drżący pryzmat... Miłość w cierpieniu apokalipsy</i>	<ul style="list-style-type: none"> – w wierszu <i>Biała magia</i> wskazać przenośnie ukazujące barwy ciała kobiety; – w wierszu <i>Niebo złote ci otworzę...</i> wskazać elementy świadczące o obietnicy miłosnej; – powiedzieć, o co mówiący prosi ukochaną; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać zapis wrażeń słuchowych w wierszu <i>Biała magia</i>; – powiedzieć, jaki jest nastrój pierwszych trzech strof wiersza <i>Niebo złote ci otworzę...</i>, a jaki ostatniej; – podać powody, dla których arkadia jest niemożliwa; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać określenia oddające wrażenia dotykowe w wierszu <i>Biała magia</i> i skomentować ich rolę; – uzupełnić schemat graficzny; – wyjaśnić sens przemiany świata, jakiej chce dokonać bohater wiersza <i>Niebo złote ci otworzę...</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – określić nastrój wiersza <i>Biała magia</i> i uzasadnić swe zdanie; – wyjaśnić rolę metafor synestezyjnych; – rozważyć, czym jest ciało kobiety w świetle poetyckiej epifanii Baczyńskiego; – nazwać wartości, w imię których ma się dokonać przemiana świata w wierszu <i>Niebo złote ci otworzę...</i>, i wyjaśnić znaczenie odpowiednich metafor; – przedstawić obraz miłości w wierszach Baczyńskiego; – przygotować i zaprezentować pracę na temat różnych erotyków; – zanalizować język poezji miłosnej Baczyńskiego na tle poezji awangardy dwudziestolecia międzywojennego; – zredagować tekst na temat miłości w cieniu wojennej apokalipsy, w odniesieniu do różnych tekstów kultury; – dokonać interpretacji porównawczej wskazanych wierszy;
34. <i>Gdzie kończy się obowiązek a zaczyna tchórzostwo... Czas moralnej próby</i>	<ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, co w morskiej przygodzie może być pociągające dla młodego człowieka; – wyjaśnić, co pozwoliło przypuszczać, że „Patny” nie da się ocalić; – powiedzieć, na czym polegała wspomniana przez Szczepańskiego zmiana w sposobie czytania książek; – określić, jaką nadzieję mógł dawać Conrad pokoleniu wojennemu; 	<ul style="list-style-type: none"> – opisać stan wewnętrzny bohatera; – przedstawić okoliczności skoku Jima z „Patny”; – przedstawić wątpliwość Szczepańskiego w odniesieniu do historii Jima; – powiedzieć, z czego wynika nieufność pokolenia wojennego do haseł i programów politycznych; – ocenić patriotyzm Kolumbów i jego skutki; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, przed jakim wyborem moralnym stanął bohater; – zreferować rozważania kapitana na temat honoru; – ocenić czyn Jima; – wyjaśnić, z czego wynikały rozterki pokolenia Kolumbów; – wyjaśnić tytuł eseju Szczepańskiego i jego nawiązanie do dzieła Conrada; – nakreślić portret ludzi morza na podstawie poznanych utworów marynistycznych; 	<ul style="list-style-type: none"> – rozważyć uwarunkowania czynu Jima, uzupełnić schemat; – wyjaśnić, na czym polega tragizm bohatera; – wyjaśnić rozumienie „sytuacji Conradowskiej” przez pokolenie wojenne i jej uniwersalny charakter; – zreferować, jak Szczepański tłumaczy patriotyzm swojego pokolenia; – zinterpretować zdanie Szczepańskiego na temat pojęcia Boga w prozie Conrada; – porównać postawę Jima i Konrada Wallenroda; – zredagować tekst na temat patriotyzmu pokolenia Kolumbów, z odwołaniem do różnych tekstów kultury; – zredagować tekst na temat sytuacji egzystencjalnych stawiających na szali honor i

				inne wartości, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
35. <i>Podmuchy, ogień i rwanie murami...</i> Miron Białoszewski o powstaniu warszawskim	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić genezę utworu; – powiedzieć, co wskazuje na autentyczność przedstawienia w <i>Pamiętniku...</i> Białoszewskiego; – przedstawić relacje między cywilami a powstańcami; – wymienić uciążliwości życia w mieście podczas powstania; 	<ul style="list-style-type: none"> – scharakteryzować warszawską kamienicę jako miejsce schronienia ludzi; – powiedzieć, jak ludność cywilna traktowała powstanie; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać zmysłowo postrzegane elementy przedstawianego świata i określić ich funkcje; – wyjaśnić powód zgorznięcia niektórych kobiet i przyczyny rozluźnienia obyczajów wśród powstańców; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić historyczny paradoks oczekiwania na wejście Armii Czerwonej do Warszawy; – wyjaśnić, na czym polega deheroizacja przedstawienia w <i>Pamiętniku...</i> Białoszewskiego; – wskazać elementy obrazowania turpistycznego i wyjaśnić ich funkcję; – omówić heroizujące i deheroizujące przedstawienie wojny w różnych tekstach kultury; – przygotować i przedstawić pracę na temat obrazu domu w różnych tekstach kultury;
36. <i>Potężny rezerwuár różnorodności...</i> Język kolokwialny	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać we fragmencie pamiętnika Białoszewskiego przykłady środków charakterystycznych dla stylu potocznego; – wskazać cechy stylu potocznego w SMS-ie; 	<ul style="list-style-type: none"> – określić funkcję użytych środków; – wymienić cele języka potocznego; 	<ul style="list-style-type: none"> – omówić cele i rolę języka potocznego; – sformułować wypowiedź kolokwialną, którą można by umieścić w tekście literackim; – dokonać „przekładu” fragmentu <i>Pamiętnika z powstania warszawskiego</i> na styl publicystyczny; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, w jaki sposób język służy przedstawieniu prawdy o wojennej rzeczywistości; – zredagować tekst na temat zwyczajnego języka użytego do przedstawiania nadzwyczajnych wydarzeń, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
37. <i>Długi szereg nędzarzy...</i> Świadectwo rzeczywistości łagrowej	<ul style="list-style-type: none"> – podać genezę utworu; – wypowiedzieć się na temat swoich wrażeń czytelnicy; 	<ul style="list-style-type: none"> – zanalizować narrację utworu; – wyjaśnić tytuł utworu; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, czemu służy stylistyczna surowość języka opowieści; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać podobieństwa i różnice między sowieckimi obozami pracy a niemieckimi obozami koncentracyjnymi; – uzasadnić tezę, że <i>Inny świat</i> jest „rodzajem traktatu moralnego”; – porównać przedstawienia Rosji sowieckiej we wskazanych utworach; – porównać technikę opowiadania T. Borowskiego i G. Herlinga-Grudzińskiego; – zredagować tekst na temat: „Czy praca może być karą?”, w odniesieniu do różnych tekstów kultury;
38. <i>Nigdy już nie będę dla nich pracował...</i> Heroizm w „innym świecie”	<ul style="list-style-type: none"> – opisać metody przesłuchań stosowane przez NKWD; – zrekonstruować historię Kostylewa; 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić cel sowieckich przesłuchań; – opisać różne postawy wobec rzeczywistości łagrowej; 	<ul style="list-style-type: none"> – wytłumaczyć rolę „książek zbójcekich” w życiu Kostylewa; – porównać postawy człowieka wobec rzeczywistości obozowej w opowiadaniach T. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić źródła odporności Kostylewa na ból fizyczny; – przedstawić własną interpretację losów Kostylewa; – ocenić Kostylewa i uzasadnić swe zdanie;

			Borowskiego i w <i>Innym świecie</i> G. Herlinga-Grudzińskiego, wypełnić tabelę;	– zredagować tekst na temat możliwości ocalenia człowieczeństwa, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
39. <i>Mam lat dwadzieścia / jestem mordercą...</i> Poezja wojennego wstrząsu	– przedstawić genezę utworu <i>Lament</i> ; – wskazać w wierszu wyliczenia przedstawicieli różnych zawodów; – wypisać informacje o osobie wypowiadającej się w wierszu <i>Ocalony</i> ; – powiedzieć, co skłania poetę do mówienia o człowieku jak o zwierzęciu; – wypisać pary pojęć zestawionych w wierszu;	– określić sens wyliczeń przedstawicieli różnych zawodów w wierszu <i>Lament</i> ; – nazwać adresata wiersza; – wskazać atrybuty młodości wymienione w wierszu; – wyjaśnić sformułowanie „ocalałem / prowadzony na rzeź”; – powiedzieć, czego osoba mówiąca oczekuje od „nauczyciela i mistrza”;	– wyjaśnić słowa „nie jestem młody”; – powiedzieć, w czym wyraża się trauma osoby mówiącej w wierszu <i>Lament</i> ; – wyjaśnić, jaki znak stawia poeta między parami pojęć przytoczonych w wierszu <i>Ocalony</i> ; – wyjaśnić znaczenie epitetu „nazwy puste”; – powiedzieć, w czym osoba mówiąca nie dostrzega nadziei, w czym upatruje ratunku; – wypowiedzieć się na temat wiersza Różewicza w kontekście gatunku, jakim jest lament;	– wyjaśnić samooskarżenia osoby mówiącej w wierszu <i>Lament</i> ; – zinterpretować określenie „okaleczony”; – wyjaśnić związek doświadczenia osoby mówiącej z sensem deklaracji ateistycznych; – wyjaśnić, czy wiersz <i>Ocalony</i> wyraża nihilizm moralny, czy cierpienie psychiczne, postawić tezę interpretacyjną i ją uzasadnić; – wskazać charakterystyczne dla Różewicza środki językowe; – wykazać, że oba wiersze Różewicza należą do „poezji ściśniętego gardła” ; – zredagować tekst na temat cierpienia i negacji wartości, z odniesieniami do różnych tekstów kultury;
40. <i>Artystyczne świadectwa czasu wojny...</i> Wędrówka po motywach i tematach	– dokonać podsumowania dość powierzchownie (zna podstawowe problemy, zagadnienia); – połączyć twórców z ich utworami;	– dokonać podsumowania epoki; – wskazać dość ogólnie jej najważniejsze przesłanki ideowe i osiągnięcia artystyczne;	– poprawnie dokonać podsumowania epoki; – przedstawić wyczerpująco jej najważniejsze przesłanki ideowe i osiągnięcia artystyczne;	– samodzielnie dokonać podsumowania epoki; – interesująco przedstawić jej najważniejsze przesłanki ideowe i osiągnięcia artystyczne; – odnieść się do różnych tekstów kultury, własnych lektur, doświadczeń i przemyśleń;
41. Między nowoczesnością a ponowoczesnością. Literatura współczesna	– wyjaśnić znaczenie słów: „ponowoczesność / postmodernizm”, „dekonstrukcja”; – podać daty wiążące się z przemianami politycznymi, społecznymi i kulturalnymi w Polsce;	– podać cechy nurtu zwanego ponowoczesnością / postmodernizmem; – wymienić przemiany, które zaszły po zakończeniu II wojny światowej;	– przedstawić sferę ideową przemian; – przedstawić zmiany w sferze sztuki;	– porównać nową epokę z epokami poprzedzającymi i wyjaśnić podstawowe pojęcia; – czytać i objaśniać obrazy współczesne;
42. <i>Jesteśmy sami, nikt nas nie usprawiedliwi...</i> Filozofia egzystencjalizmu	– podać znaczenie terminów występujących przy omawianych zagadnieniach;	– wyjaśnić twierdzenie Sartre’a, że egzystencja wyprzedza esencję; – zabrać głos w dyskusji na temat wolności;	– wyjaśnić, czym jest „fundament egzystencjalizmu” według Sartre’a; – określić, na czym według filozofa polega najgłębsze osamotnienie człowieka;	– wyjaśnić, co według Sartre’a wynika dla ludzkiej moralności z faktu nieistnienia Boga; – uzasadnić tezę, że egzystencjalizm jest humanizmem; – porównać sąd Kierkegaarda z myślą Sartre’a i uzasadnić odpowiedź; – zredagować tekst dotyczący braku wiary w

				Boga, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
43. <i>Czy można być świętym bez Boga?</i> Egzystencjalny heroizm bohaterów <i>Dżumy</i>	<ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, kim jest asceta, czym jest asceza; – wyjaśnić tytuł utworu; – wymienić postacie lekarzy poznanych podczas omawiania utworów: <i>Ludzie bezdomni</i>, <i>Dżuma</i>, <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić zmiany w postawie Ramberta wobec epidemii; – powiedzieć, czym jest dżuma i bycie człowiekiem zadżumionym według Tarrou; – wypełnić tabelę dotyczącą postaw reprezentowanych przez bohaterów powieści; – zabrać głos w dyskusji na temat postawy człowieka wobec zagrożenia; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, jak Rambert rozumie ideę miłości; – wyjaśnić przyczyny decyzji Ramberta o pozostaniu w mieście; – wskazać motywacje i konsekwencje postawy ateistycznej Rieux i Tarrou; 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnić, że doktor Rieux kierował się zasadami ascezy; – uzasadnić, że postawę Ramberta można określić jako „świętość bez Boga”; – przedstawić filozofię egzystencji Cottarda; – porównać postacie lekarzy poznanych podczas omawiania wskazanych utworów; – zredagować tekst na temat czystego sumienia, z odwołaniem do innych tekstów kultury;
44. <i>Zaraza nie jest na miarę człowieka...</i> Paraboliczny kształt powieści Camusa	<ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, co oznacza zestawienie dżumy i wojny; – opisać reakcję ludzi na wybuch epidemii; – opisać życie człowieka w stanie ciągłego zagrożenia; – przedstawić i nazwać różne reakcje ludzi na wyzwolenie; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić reakcję ludzi na wybuch epidemii; – przedstawić psychiczne i społeczne skutki zarazy; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać paraboliczne sensy dotyczące czasu zdarzeń; – wyjaśnić, dlaczego dżuma (wojna) doprowadza do dewaluacji języka; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić znaczenie motta utworu; – zinterpretować symbolikę przestrzeni, w jakiej rozgrywa się akcja; – wyjaśnić, kim są „humaniści” wspomniani we wskazanym fragmencie, i uzasadnić swą wypowiedź; – wyjaśnić znaczenie paraboli zawartej w powieści; – porównać parable powieściowe Kafki i Camusa; – zredagować tekst dotyczący przytoczonych słów doktora Rieux, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
45. <i>Wierny tej męce, której symbolem jest krzyż...</i> Sytuacja zagrożenia jako próba wiary	<ul style="list-style-type: none"> – podać znaczenie terminów „fanatyzm” i „ortodoksja”; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, jak ojciec Paneloux tłumaczy cierpienie i śmierć człowieka; – prześledzić ewolucję poglądów ojca Paneloux; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić zdanie o ustach cierpiącego dziecka; – wskazać nawiązania do teodycei; – ocenić postawę ojca Paneloux; 	<ul style="list-style-type: none"> – omówić przekonania ojca Paneloux na początku epidemii; – wyjaśnić paraboliczne znaczenie sali szpitalnej w cytowanym fragmencie; – porównać postawy światopoglądowe ojca Paneloux i doktora Rieux; – rozstrzygnąć, czy w drugim kazaniu kaznodzieja odrzuca wiarę i teodycę; – wyjaśnić przytoczone zdanie M. Głowińskiego; – porównać poglądy Jana Pawła II i ojca Paneloux na temat zła; – zredagować tekst na temat wiary w obliczu niezawinionego cierpienia ludzi, z odwołaniem do innych tekstów kultury;

<p>46. <i>Bezsilny i zbuntowany...</i> Camus o ludzkim losie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – przypomnieć mit o Syzyfie; – powiedzieć, który moment kary Syzyfa interesuje Camusa najbardziej; – znaleźć w tekście tezę; 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić występki Syzyfa; – powiedzieć, dlaczego ten moment kary interesuje Camusa najbardziej; – ustosunkować się do tezy z tekstu; 	<ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, na czym polega psychologiczny wymiar kary Syzyfa; – powiedzieć, na czym polega podobieństwo losu Syzyfa i współczesnego robotnika; – opisać postawę Syzyfa jako przykład „etyki egzystencjalnej”; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, dlaczego Camus zrównuje „mądrość i przezorność” Syzyfa z jego „skłonnościami zbójeckimi”; – wyjaśnić nazwę „bohater absurdalny” i to, w czym tragizm Syzyfa jest absurdalny; – przedstawić los bohatera jako „równanie kulturowe” losu współczesnego człowieka; – porównać bohaterów wskazanych opowieści parabolicznych i przygotować na ten temat pracę; – zredagować tekst na temat szczęścia Syzyfa, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
<p>47. <i>Na dnię popiołu gwiazdzisty dyjament... Popiół i diament</i> Andrzeja Wajdy</p>	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić genezę filmu; – wymienić twórców filmu; – określić czas i miejsce akcji; – powiedzieć, kto i jak wspomina wojnę; – przedstawić powojenne oczekiwania bohaterów; – wskazać cynizm w postawie Maćka i Krystyny; – powiedzieć, jak kreowane są wizerunki komunistów; 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić symboliczne skojarzenia związane z ogniem w wierszu Norwida; – wymienić środowiska społeczne przedstawione w filmie; – podać przyczyny lęku Maćka i Krystyny przed miłością; – powiedzieć, jaki typ postawy reprezentuje postać Drewnowskiego; – opisać wybór dokonany przez Maćka; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić sens alternatywy zawartej w drugiej strofie wiersza; – wynotować melodie, piosenki, utwory muzyki klasycznej ze ścieżki dźwiękowej filmu; – porównać postawy Andrzeja i Maćka; – powiedzieć, co wywołało w młodych akowcach tęsknotę za życiem wojennym; – przedstawić polskie losy opowiedziane w piosenkach z filmu; – ocenić wybór dokonany przez Maćka; 	<ul style="list-style-type: none"> – określić ideał zawarty w puencie wiersza; – zinterpretować scenę okupacyjnego wspomnienia spirytusu u Rudego; – zinterpretować symbolikę scen: poloneza w restauracji i śmierci Maćka Chelmskiego; – wyjaśnić, dlaczego, zdaniem Wajdy, przedwojenne elity nie sprostały wyzwaniu historii; – zinterpretować postać Maćka jako przedstawiciela pokolenia Kolumbów; – zinterpretować scenę rozgrywającą się w zburzonym kościele; – porównać symbolikę finałowych tańców z podanych tekstów kultury; – wykazać, że film Wajdy jest wyrazem egzystencjalnej refleksji nad ludzkim losem; – przygotować i zaprezentować prezentację na temat dialogu Wajdy z polską tradycją;
<p>48. <i>Nienawiść w służbie społeczeństwa...</i> Esej o totalitaryzmie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – podać genezę utworu; – powiedzieć, czego według Miłosza brakuje ludziom, gdy wydaje się, że mają już wszystko; – wymienić podobieństwa między nazizmem a komunizmem; 	<ul style="list-style-type: none"> – podać przyczyny rozpowszechniania się „Nowej Wiary” po II wojnie światowej; – powiedzieć, jakie fakty z historii społeczeństw poddanych XX-wiecznym totalitaryzmem przedstawia Miłosz; – wskazać cechy języka artystycznego w utworze; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić alegoryczny sens pigulek Murti-Binga; – powiedzieć, jaki rodzaj sztuki symbolizują „marsze i ody”; – powiedzieć, czemu służy przywołanie faktów historycznych w omawianym tekście; – wskazać cechy eseju w utworze; 	<ul style="list-style-type: none"> – podać przyczyny zaangażowania T. Borowskiego w komunizm; – wyjaśnić, czemu służy opis powieści Witkacego w przywołanych fragmentach eseju; – porównać historiozofię Witkacego z myślą O. Spenglera; – wykazać, czy <i>Zniewolony umysł</i> jest parabolą, i uzasadnić swe zdanie;

<p>49. <i>Piękny jest ludzki rozum...</i> Miłosz – moralista</p>	<ul style="list-style-type: none"> – określić funkcję zastosowania formy wierszowej w traktacie Miłosza; – wyjaśnić słowa: „Marzeń masz być ambasadorem”; – powiedzieć, dlaczego wiersz <i>Zakłęcie</i> jest pochwałą rozumu; – przedstawić rolę poety w świecie współczesnym; 	<ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, jak poeta rozumie słowo „konwencja”; – powiedzieć, przed czym przestrzega poeta w analizowanym fragmencie <i>Traktatu moralnego</i>; – wskazać w wierszu <i>Zakłęcie</i> odwołania do tradycji biblijnej i starogreckiej; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać w tekście <i>Traktatu moralnego</i> nawiązania do toposu <i>theatrum mundi</i>; – scharakteryzować kreację poety w utworze; – wyjaśnić tytuł dzieła; – wyjaśnić, na czym polega dialog z tradycją biblijną i starogrecką w wierszu <i>Zakłęcie</i>; – przygotować i przedstawić pracę na temat pierwiastków romantycznych i oświeceniowych w poezji Miłosza; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, na czym polega modyfikacja toposu <i>theatrum mundi</i> w utworze Miłosza; – odczytać sens obrazu lawiny i kamienia, odwołując się do determinizmu historycznego; – zinterpretować zakończenie wiersza <i>Zakłęcie</i>, zastosowane symbole i tytuł; – rozważyć, czy <i>Zakłęcie</i> ma charakter ironiczny; – rozstrzygnąć, czy Miłosz jest poetą politycznym, czy uniwersalnym, i uzasadnić opinię; – zredagować tekst będący interpretacją omawianego fragmentu <i>Traktatu moralnego</i>; – zredagować tekst na temat ocalenia przez sztukę, odwołując się do różnych tekstów kultury; – dokonać interpretacji porównawczej wskazanych utworów Miłosza;
<p>50. <i>Moja martwa perspektywa...</i> Refleksja egzystencjalna w poezji</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać elementy kolokwializacji w utworze <i>Pedagogika</i>; – określić stosunek dorosłych do dzieci i rozważyć jego przyczyny; – wykazać związek tytułu wiersza <i>Sobota</i> z opisaną sytuacją egzystencjalną; – określić cechy młodości i sposoby jej „używania” przez poetę; 	<ul style="list-style-type: none"> – określić, w jaką rolę wchodzi osoba mówiąca w wierszu <i>Pedagogika</i>; – wyjaśnić rolę kolokwializacji w utworze; – wyjaśnić ironię zawartą w określeniu z wiersza <i>Sobota</i> „ten raj”; – powiedzieć, czemu służy użycie wulgaryzmu; 	<ul style="list-style-type: none"> – scharakteryzować świat dorosłych w utworze <i>Pedagogika</i>; – przedstawić wiersz jako wyraz „martwej perspektywy młodości”; – przedstawić sposób wartościowania świata przez poetę w utworze <i>Sobota</i>; – zredagować tekst na temat wierszy A. Bursy; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, jaką diagnozę społeczną stawia poeta w wierszu <i>Pedagogika</i>; – zinterpretować tytuł utworu; – wyjaśnić, z czego wynika postawa osoby mówiącej w wierszu <i>Sobota</i>, uwzględniając realia polityczne i biograficzne; – zinterpretować wiersz jako wyraz buntu; – porównać postawę buntu we wskazanych utworach Mickiewicza i Bursy; – zinterpretować wiersz Bursy jako polemikę z kulturem małych miasteczek;
<p>51. <i>Spiwam w duecie z nim...</i> Tożsamość człowieka w poezji współczesnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać w wierszu Zagajewskiego paralelizm znaczeniowy; – omówić sytuację egzystencjalną przedstawioną przez Wojaczka; – wskazać odwołania do fizjologii w wierszu; – wskazać w wierszu paralelizm składniowy i znaczeniowy; 	<ul style="list-style-type: none"> – określić funkcję paralelizmu znaczeniowego w wierszu Zagajewskiego; – wyjaśnić sens tytułu wiersza; – uzasadnić obecność odwołań do fizjologii w utworze Wojaczka; – określić rolę paralelizmów; 	<ul style="list-style-type: none"> – określić kondycję egzystencjalną człowieka w wierszu Zagajewskiego; – omówić sposób przedstawienia śmierci; – porównać czynności „ja” i „On” w utworze Wojaczka, ocenić obie postaci; – na podstawie wierszy i własnych przemyśleń 	<ul style="list-style-type: none"> – zinterpretować relację przyroda–człowiek w wierszu Zagajewskiego; – wyjaśnić, jak poeta definiuje tożsamość człowieka; – wskazać w wierszu Wojaczka elementy dezintegracji pozytywnej; – rozważyć sens puenty wiersza; – rozważyć, czy Wojaczka można uznać za romantyka; – zinterpretować wiersz Zagajewskiego;

			odpowiedzieć na pytanie: „Kim jest człowiek?”;	– dokonać interpretacji porównawczej omówionych wierszy;
52. <i>Bądź wierny. Idź...</i> Imperatywy etyczne Pana Cogito	– powiedzieć, kim jest Pan Cogito; – określić, czym jest nonkonformizm; – wyjaśnić, jak rozumie tytułowe pojęcie smaku; – wskazać kontrasty w utworze <i>Potęga smaku</i> ; – wskazać w wierszu fragmenty mówiące o komunistycznej propagandzie i starożytnej retoryce; – znaleźć informacje na temat prof. I. Dąbbskiej, wyjaśnić znaczenie dedykacji i związek z treścią utworu;	– powiedzieć, kim są „tamci” w wierszu <i>Przesłanie Pana Cogito</i> ; – zinterpretować „postawę wyprostowaną”, wykorzystując pojęcie nonkonformizmu; – powiedzieć, w czym imieniu przemawia osoba mówiąca w wierszu <i>Potęga smaku</i> ; – powiedzieć, czemu służy poetyka kontrast w utworze;	– wskazać w wierszu <i>Przesłanie Pana Cogito</i> elementy nawiązujące do tradycji mitologicznej, biblijnej, literackiej i określić ich rolę; – poprawnie wypełnić tabelę poświęconą cnotom Pana Cogito; – powiedzieć, jacy ludzie zostali sobie przeciwstawieni w wierszu <i>Potęga smaku</i> ; – wskazać w utworze nawiązania do historii i mitologii i określić ich rolę; – wskazać wątki wspólne etyki Conradowskiej i etyki według Herberta;	– wyjaśnić, czym jest „dawanie świadectwa” dla Pana Cogito; – uzasadnić obecność postulatów wynikających z etyki chrześcijańskiej; – rozważyć konsekwencje życia według wskazań Pana Cogito; – objaśnić sens przesłania Pana Cogito; – wyjaśnić, czym różni się komunistyczna propaganda od starożytnej retoryki w świetle wiersza <i>Potęga smaku</i> ; – wyjaśnić związek estetyki z etyką w utworze; – sformułować przesłanie wiersza <i>Potęga smaku</i> w odniesieniu do idei „postawy wyprostowanej”; – porównać etos rycerski z etosem inteligenckim Pana Cogito; – zinterpretować wiersz <i>Potęga smaku</i> w odniesieniu do kultury masowej; – zredagować tekst na temat poczucia dobrego smaku i zniewolenia w odniesieniu do różnych tekstów kultury;
53. <i>Rozbijanie starych form...</i> Obraz ponowoczesnego społeczeństwa	– przedstawić genezę utworu; – opisać scenografię na podstawie didaskaliów; – podzielić bohaterów na grupy pokoleniowe;	– objaśnić sens scenografii jako alegorii sytuacji społecznej, wskazać elementy tradycji i nowoczesności;	– poprawnie wypełnić tabelę dotyczącą sporu pokoleniowego; – powiedzieć o konflikcie pokoleń na podstawie fragmentu utworu; – przygotować i przedstawić opracowany przez Artura program zmiany rzeczywistości społecznej;	– wskazać przejawy humoru w tekście; – podać, kto sam ośmiesza się swymi wypowiedziami; – przedstawić swoje stanowisko i argumenty w sporze międzypokoleniowym; – porównać obraz społeczeństwa nowoczesnego w <i>Ferdynandzie</i> i ponowoczesnego w dramacie Mrożka; – omówić intertekstualność <i>Tanga</i> ; – zredagować tekst na temat wolności społecznej i szczęścia osobistego jednostek, w odniesieniu do różnych tekstów kultury;
54. <i>Nam już nie formy trzeba, ale żywej idei...</i> Dramat różnych racji ideowych	– podać znaczenie używanych terminów;	– podzielić bohaterów na przedstawicieli konserwatywnego i progresywnego;	– określić, czego poszukuje Artur; – powiedzieć, która idea ulega ośmieszeniu w cytowanym fragmencie dramatu;	– wyjaśnić symboliczny sens poszukiwań po pijanemu; – określić postawę Artura; – ocenić wybory i czyny Artura; – porównać Artura z wybranym bohaterem

			– scharakteryzować Artura jako człowieka idei;	dramatu romantycznego; – odnieść się do pojęcia formy w <i>Ferdydurke</i> i w dramacie Mrożka; – zredagować tekst na temat tradycyjnych idei we współczesnym świecie, z odniesieniem do różnych tekstów kultury;
55. <i>Tylko władza da się stworzyć z niczego...</i> <i>Tango</i> jako parabola polityczna	– określić, czym różni się rodzina w dramacie od rodziny patriarchalnej; – powiedzieć, jaką władzę chce sprawować Artur;	– powiedzieć, jak wygląda próba przejścia władzy przez Artura;	– przedstawić symboliczne znaczenie śmierci Artura; – opisać sytuację inteligencji w momencie przewrotu i po nim;	– wyjaśnić alegoryczny sens przejścia władzy po Arturze przez Edka; – wyjaśnić, czy władzę Edka można określić jako dyktaturę proletariatu; – zinterpretować znaczenie finałowego tańca Edka z Eugeniuszem; – porównać przedstawioną we wskazanych utworach wizję trzech faz rewolucji i trzech stadiów politycznych prowadzących do dyktatury; – rozważyć, czy w dramacie Mrożka została zilustrowana koncepcja buntu mas J. Ortegi y Gassetta; – zredagować tekst na temat dyktatury jako lekarstwa na słabości demokracji, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
56. <i>Nikt stąd nie wyjdzie, dopóki nie znajdziemy idei!</i> <i>Tango</i> na scenie Teatru Telewizji	– podać informacje o twórcach przedstawienia; – odnotować cechy stroju bohaterów – tabela; – wskazać sposób zwracania się postaci do siebie (tabela); – powiedzieć, w jaki sposób strój bohaterów określa ich poglądy i stanowiska; – porównać scenografię spektaklu z opisem w didaskaliach i ocenić ten zabieg;	– powiedzieć, jak Artur traktuje Alę; – podać, kiedy i jakie motywy muzyczne pojawiają się w spektaklu; – określić, jak zmiany stroju ukazują zmiany przekonań i postaw oraz sens działań Artura; – powiedzieć, jakie relacje społeczne ujawniają się w sposobie zwracania się postaci do siebie; – zaproponować własną scenografię do przedstawienia;	– powiedzieć, kto i o co się spiera; – określić sojuszników i oponentów Artura; – powiedzieć, jakie zmiany w rodzinnym porządku sygnalizują zmiany stroju i sposobu zwracania się postaci do siebie; – określić funkcję niemal całkowitego braku muzyki w spektaklu; – określić, czemu ma służyć poważna tonacja przedstawienia;	– odnotować momenty przełomowe w działaniach Artura i podać ich okoliczności; – przedstawić obszary dyskusji ideowej w spektaklu; – omówić ewolucję programu Artura; – określić przyczyny porażki Artura; – zredagować tekst na temat ładu społecznego i skonwencjonalizowanych form ludzkich zachowań, z odwołaniem do innych tekstów kultury;
57. <i>Z pomieszanych form ulicy...</i> Poetycki obraz codzienności	– opisać podstawowe kategorie poznania wyzyskane w utworze <i>Do N.N. ***</i> ; – wskazać podane środki	– powiedzieć, które elementy wiersza <i>Do N.N. ***</i> są zapisem tego, co doświadczone naocznie; – określić funkcję środków	– sformułować samodzielnie ogólną prawdę o spotkaniu z drugim człowiekiem wyrażoną w wierszu <i>Do N.N. ***</i> ;	– wyjaśnić w świetle wiersza <i>Do N.N. ***</i> , czy można poznać kogoś „od pierwszego wejrzenia”; – nazwać skrzyżowane obrazy we wskazanym fragmencie utworu <i>Głowienie</i> i zaklasyfikować

	<p>stylistyczne w wierszu <i>Głowienie</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazać w utworze zaskakujące zestawienia słowne; – powiedzieć, w jakiej pozycji znajduje się osoba „zwierająca się” krzesłu; – powiedzieć, jakie uczucia wobec rzeczywistości wyraża wiersz <i>Romans z konkretem</i>; 	<p>stylistycznych w wierszu <i>Głowienie</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> – nazwać wskazane zestawienia słowne; – powiedzieć, co wywołuje przyływ uczuć do krzesła; – określić, w czym wyraża się humor tekstu <i>Romans z konkretem</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić sens zaskakujących zestawień słownych w utworze <i>Głowienie</i>; – powiedzieć, co jest obiektem uczuć opisanych w wierszu <i>Romans z konkretem</i>; – wyjaśnić, dlaczego osoba mówiąca określa swoją miłość jako tragiczną; – powiedzieć, na czym polega „zdrada” reszty świata, o której mowa w wierszu; 	<p>do każdego z nich odpowiednie elementy przedstawienia;</p> <ul style="list-style-type: none"> – uzupełnić niedopowiedziane zakończenie wiersza; – zinterpretować tytuł utworu <i>Romans z konkretem</i>; – przedstawić poetycką „niezwykłość zwykłości” na podstawie utworów M. Białoszewskiego; – zredagować tekst, w którym dokona wybranej przez siebie interpretacji wiersza;
<p>58. <i>Męczy się człowiek...</i> Refleksja egzystencjalna Białoszewskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, jakie treści kryje w sobie neologizm <i>Mironczarnia</i>, rozpoznać wyrazy, które go tworzą; – powiedzieć, czym jest „małżowina” – „pomnik” osoby na łóżku; – wskazać neologizmy w wierszach; 	<ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, z czym kojarzy się zakończenie wiersza <i>Mironczarnia</i>; – wskazać elementy warsztatu rzeźbiarskiego w utworze <i>Mój testament śpiącego</i>; – wyjaśnić sens wersów z wyrazem „ślimak”; – podać skojarzenia wywołane poetyckimi opisami krażenia w wierszu <i>Życia sam zapach</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić filozoficzny sens transpozycji formy osobowej w wierszu <i>Mironczarnia</i>; – powiedzieć, jakie symboliczne znaczenie niosą przedmioty wymienione w wierszu <i>Mój testament śpiącego</i>; – zinterpretować neologizm „sproszyć”; – rozpoznać nowe znaczenia słów „skreśli”, „wzruszyć”; – odczytać jako zdanie wskazane wersy utworu <i>Życia sam zapach</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – zinterpretować przyczyny męczenia się osoby mówiącej w wierszu <i>Mironczarnia</i>; – zinterpretować opis pokoju w wierszu <i>Mój testament śpiącego</i>, podać sensy symboliczne i dosłowne użytych wyrażań; – zinterpretować czynność zlepienia „kred i gipsów” jako uniwersalny wyraz ludzkiego losu; – wyjaśnić sens wezwania zawartego w puencie wiersza; – zdefiniować samodzielnie słowo „jawa” i wyjaśnić sens jego użycia w wierszu <i>Życia sam zapach</i>; – zaproponować własną interpretację utworu; – dokonać interpretacji porównawczej wskazanych wierszy M. Białoszewskiego i J. Słowackiego;
<p>59. <i>Pani Doktor trzyma się zasad...</i> Poprawność i norma językowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> – podać regułę dotyczącą pisowni partykuły <i>nie-</i> z imiesłowami przymiotnikowymi; – odmienić poprawnie wyraz <i>cudzyśłów</i> we wszystkich przypadkach; – określić, czemu służy użycie formy „doktor” w wierszu; – znaleźć w utworze błąd ortograficzny; 	<ul style="list-style-type: none"> – zastosować w zdaniach imiesłowy przymiotnikowe z partykułą <i>nie-</i>; – zastosować w zdaniach poprawną formę biernika zaimka <i>ta</i>; – powiedzieć, na czym polega błąd składniowy w wierszu; – powiedzieć, jaki nowy sens wnosi do wypowiedzi poetyckiej błąd ortograficzny; 	<ul style="list-style-type: none"> – podać przykłady błędnego użycia słów; – określić funkcję błędu składniowego użytego w wierszu; – wyjaśnić, na czym polega niepoprawność wskazanych związków frazeologicznych i określić ich funkcję; 	<ul style="list-style-type: none"> – podać przykłady błędów językowych z głównej strony wybranego portalu internetowego i określić typ tych błędów; – zinterpretować znaczenie słowa „wyzarzucała”; – znaleźć przejawy humoru słownego w wierszu, określić sposób jego tworzenia i funkcję; – zinterpretować błędne użycie wskazanych słów z wiersza <i>Głowienie</i>; – dokonać analizy błędów językowych i stylistycznych w wybranym tekście z prasy popularnej;

60. <i>Szukać dziury w całym niebie...</i> Frazeologiczne bogactwo języka	– powiedzieć, czym zajmuje się frazeologia; – wypisać frazeologizmy z wiersza;	– podać przykłady stałych i łączliwych związków frazeologicznych z nazwami zwierząt; – rozpoznać w wierszu frazeologizmy o znaczeniu podstawowym i przekształconym;	– podać przykłady idiomów o wskazanym znaczeniu oraz z użyciem czasownika <i>iść</i> ; – wskazać przekształcenie idiomu dokonane w wierszu i określić jego sens; – znaleźć w wybranym tekście prasowym idiomu i wyjaśnić ich znaczenie;	– znaleźć w tekście wiersza frazeologizmy stworzone za pomocą liczebników porządkowych, wyjaśnić ich sens i określić, w jaki sposób odnoszą się do jakości życia w PRL-u; – określić mechanizm i efekt dokonanych modyfikacji znaczeń frazeologizmów;
61. <i>Ogłuszeni i ogłupieni doszczętnie...</i> Poezja o rzeczywistości komunizmu	– powiedzieć, jaką prawdę o rzeczywistości autorytarnej dyktatury wyraża wskazany wers utworu; – wskazać w tekście wiersza omawiane elementy;	– powiedzieć, na czym w świetle utworu polegało zakłamanie komunistycznej rzeczywistości społecznej;	– powiedzieć, jakie sensy symboliczne przywołują wymienione w tekście gatunki muzyczne; – powiedzieć, czemu służą wskazane aliteracje;	– wyjaśnić właściwy sens frazeologizmu w tytule wiersza; – wyjaśnić sens defrazeologizacji wskazanego idiomu i jego związek z właściwym znaczeniem tego frazeologizmu; – wyjaśnić sens wskazanych wersów; – dokonać interpretacji porównawczej omówionych wierszy S. Barańczaka;
62. <i>Wielka sprawa człowieka...</i> Homilia Jana Pawła II	– przedstawić okoliczności związane z wygłoszeniem omawianej homilii; – powiedzieć, jaki sens papież nadaje słowom „pielgrzym” i „pielgrzymowanie”; – wyjaśnić, czego symbolem jest Grób Nieznanego Żołnierza;	– wskazać elementy mowy ezopowej w tekście; – wskazać w tekście fragmenty mówiące o godności człowieka, solidarności narodowej i sprawiedliwości; – wskazać elementy perswazyjne w zakończeniu homilii;	– wykazać odmiennosć sensów zawartych we wskazanych akapitach; – skomentować fragmenty mówiące o godności człowieka, solidarności narodowej i sprawiedliwości; – powiedzieć, do czego przekonuje Jan Paweł II;	– wyjaśnić sens wskazanego zdania Jana Pawła II; – wyjaśnić, jak papież rozumie relacje jednostka–naród; – wskazać w nagraniu homilii pozasłowne formy ekspresji i określić ich rolę; – rozważyć, jakim przemówieniem jest wypowiedź papieża – religijnym czy politycznym; – porównać kreację romantycznego pielgrzyma z rozumieniem pielgrzymowania przez Jana Pawła II; – rozstrzygnąć, które fragmenty homilii mogły być inspiracją dla narodzin „Solidarności”;
63. <i>Przybliżyć ucho do ust imperialnych...</i> Cesarz jako studium autorytaryzmu	– podać genezę utworu; – powiedzieć, z jakich powodów cesarz wolał słuchać podwładnych, niż czytać ich sprawozdania; – przedstawić motywy postępowania władcy;	– powiedzieć, dlaczego sposób mówienia cesarza był rodzajem manipulacji; – powiedzieć, jak opowiadający rozumie pojęcie <i>cywilizacja</i> ;	– omówić stosunek relacjonującego dworzanina do ministra pióra; – scharakteryzować wypowiadającego się we wskazanym akapicie; – omówić przedstawiony w tekście mechanizm władzy;	– wskazać w tekście kluczowe symbole i zinterpretować ich znaczenie; – zrekonstruować mechanizmy władzy autorytarnej przedstawione w tekście; – porównać postępowanie cesarza z postępowaniem Zenona Ziembiewicza i określić uniwersalne mechanizmy władzy; – wyjaśnić, dlaczego <i>Cesarz</i> w Polsce w latach

			– scharakteryzować mentalność wypowiadającego się we wskazanym akapicie;	70. i 80. XX w. był traktowany jako aluzja polityczna;
64. <i>Hańbą jesteśmy okryci...</i> Rewolucja w reportażu Ryszarda Kapuścińskiego	– powiedzieć, jakie stanowisko wobec głodu i akcji humanitarnej zajmuje cesarz; – wymienić i podać źródła nieprawidłowości wykrytych przez zagranicznych dziennikarzy;	– przedstawić mentalność autorytarnej władzy; – powiedzieć, jakie są szanse powodzenia rewolucji zdaniem ojca Hailu;	– podać powody rewolucji; – omówić rzeczywistość porewolucyjną;	– podać przyczyny poglądów ojca Hailu na rewolucję; – przedstawić genezę rewolucji na podstawie wskazanych utworów; – wyjaśnić paraboliczne sensy zawarte w tekście i ukazać ich wartość uniwersalną; – zredagować tekst na temat rewolucji lub wyboru „trzeciej drogi”, z uwzględnieniem różnych tekstów kultury;
65. <i>Granice wolności człowieka...</i> <i>Lot nad kukulczym gniazdem</i> Miloša Formana	– przedstawić twórców filmu; – sklasyfikować pacjentów szpitala i ewentualnie podać przyczyny choroby; – zrobić listę członków personelu szpitala;	– wypisać motywy muzyczne pojawiające się w filmie; – wyjaśnić rolę personelu szpitala i stosowane formy przymusu; – powiedzieć, czemu służy szpital, i opisać jego organizację;	– określić funkcje motywów muzycznych w filmie; – scharakteryzować siostrę Ratched, ocenić metody jej pracy; – scharakteryzować McMurphy’ego; – powiedzieć, dlaczego żadna z ucieczek głównego bohatera się nie powiodła; – zredagować tekst na temat stosunku społeczeństwa do Innego, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;	– wyjaśnić, dlaczego film nie pokazuje żadnych przypadków wyleczenia; – przeanalizować scenę wyprawy na ryby; – wyjaśnić, dlaczego pacjenci nie potrafią się skutecznie zbuntować przeciw opresji; – przeanalizować i ocenić postać Wodza; – wyjaśnić tytuł filmu; – przygotować i przedstawić prezentację multimedialną na temat rzeczywistości totalitarnej ukazanej w różnych tekstach kultury; – opisać szpital psychiatryczny jako parabolę rzeczywistości totalitarnej;
66. <i>Odzywa się w nas głód bezpośredniości...</i> <i>Dzienniki jako literatura faktu</i>	– podać znaczenie terminów używanych podczas omawiania obu tekstów; – powiedzieć, w czym przejawia się egocentryzm autorów obu tekstów; – wskazać w tekstach cechy charakterystyczne dla dziennika;	– powiedzieć, na czym polega, zdaniem Gombrowicza, różnica między polską prasą krajową a prasą emigracyjną po II wojnie światowej; – wskazać podobieństwa i różnice między komunizmem a nazizmem;	– powiedzieć, co, zdaniem Gombrowicza, tłumi siłę wyrazu polskiej prasy i z czego wynika słabość kultury emigracyjnej; – wskazać w tekście Herlinga-Grudzińskiego metafory będące łącznikiem kompozycyjnym i refleksją pisarza; – zabrać głos w dyskusji na temat omawianych systemów	– wyjaśnić, z jakim poglądem J. Lechonia polemizuje Gombrowicz, i podać argumenty; – sformułować tezę K. Kersten, z którą nie zgadza się Herling-Grudziński, i zreferować argumentację pisarza; – wykazać egotyzm autorów dzienników; – wskazać podobieństwa i różnice między dziennikiem i esejem, odwołując się do wskazanych tekstów; – zredagować tekst na temat łagodności i

			totalitarnych;	słabości, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
67. <i>W tak osobliwej chwili...</i> Refleksja o człowieku współczesnym	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać w wierszu <i>Oeconomia Divina</i> określenia Boga; – wskazać paradoks; – powiedzieć, jak rozumie tytuł <i>Dar</i>; – przedstawić pejzaż opisany w wierszu; – wskazać czasowniki w 1. osobie liczby pojedynczej i ich dopełnienia; 	<ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, z jakiej tradycji wywodzą się określenia Boga w wierszu <i>Oeconomia Divina</i> i do jakiego wizerunku się odwołują; – wyjaśnić sens paradoksu; – scharakteryzować uczucia osoby mówiącej w utworze <i>Dar</i>; – omówić sposób ukazania harmonii przyrody i człowieka na obrazie i w wierszu; 	<ul style="list-style-type: none"> – zanalizować obrazy chaosu w świecie materialnym i świecie kultury; – określić, na czym polega katastrofa świata przedstawionego w wierszu <i>Oeconomia Divina</i>; – wyjaśnić, czym spowodowane jest uczucie szczęścia poety wyrażone w utworze <i>Dar</i>; – wyjaśnić, co łączy, a co dzieli twórców wiersza i obrazu; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać przejawy relatywizmu w świecie ukazanym w wierszu <i>Oeconomia Divina</i>; – wyjaśnić, w jaki sposób ludzie okazują tęsknotę za prawdziwymi wartościami; – wyjaśnić sens tęsknoty do wartości; – zinterpretować tytuł wiersza; – omówić wiersz <i>Dar</i> jako poetycką epifanię; – rozstrzygnąć, czy <i>Dar</i> można uznać za wyraz współczesnego stoicyzmu; – zredagować tekst będący interpretacją wybranego wiersza Miłosa; – dokonać interpretacji porównawczej wskazanych wierszy K.K. Baczyńskiego i C. Miłosa, ze zwróceniem uwagi na obrazy katastrofy cywilizacji i podaniem wniosków historiozoficznych obu poetów; – dokonać interpretacji porównawczej wskazanych wierszy C. Miłosa i A. Mickiewicza;
68. <i>By świat było widać...</i> Współczesna poezja religijna	<ul style="list-style-type: none"> – podać znaczenie wykorzystywanych pojęć; – wyodrębnić elementy kompozycyjne wiersza <i>Świat</i>; – wskazać elementy obrazowania poetyckiego; – wymienić elementy natury w wierszu <i>Drzewa niewierzące</i>; – wskazać epitety i powiedzieć, jaką prawdę o świecie one przekazują; 	<ul style="list-style-type: none"> – sformułować tezę utworu <i>Świat</i>; – wyjaśnić zasadność wyboru środków obrazowania; – wskazać, jakie cechy autor przypisał elementom przyrody w każdej części wiersza <i>Drzewa niewierzące</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie sformułować argumentację wykorzystaną w wierszu <i>Świat</i>; – wskazać ocenę człowieka współczesnego ukrytą w opisie przyrody z wiersza <i>Drzewa niewierzące</i>; – przygotować i przedstawić prezentację multimedialną na temat świata poezji J. Twardowskiego; 	<ul style="list-style-type: none"> – zinterpretować tytuł utworu <i>Świat</i> i sens puenty; – wykazać, że utwór <i>Świat</i> można uznać za wyraz franciszkanizmu; – odszukać idee franciszkanizmu w wierszu <i>Drzewa niewierzące</i>; – wskazać wspólne elementy techniki Louisa i poetyki Twardowskiego i powiedzieć, czemu służą; – zredagować tekst zawierający interpretację wybranego wiersza Twardowskiego; – dokonać interpretacji porównawczej wskazanych wierszy J. Twardowskiego i C. Miłosa;
69. <i>Zdarzyło się wcześniej. Później. Bliżej...</i> Dwugłos o przypadku i przeznaczeniu	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać w wierszu Szymborskiej wszystkie określenia dotyczące przypadkowości; – wskazać frazeologizmy; 	<ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, jakie warianty sytuacji egzystencjalnej opisuje osoba mówiąca w wierszu <i>Wszelki wypadek</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić znaczenia i funkcje frazeologizmów zastosowanych w wierszu <i>Wszelki wypadek</i>; – powiedzieć, w czym wyraża się 	<ul style="list-style-type: none"> – zanalizować puentę utworu <i>Wszelki wypadek</i>, wskazać paradoks i wyjaśnić jego sens; – zinterpretować wiersz jako utwór o roli przypadku w ludzkim życiu;

	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać wyliczenia i antytezę w wierszu <i>Jasne niejasne</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać w utworze frazeologizmy zniekształcone lub niedokończone; – wyjaśnić myśl poetki zawartą we wskazanej strofie wiersza <i>Jasne niejasne</i>; 	<p>emocjonalność wypowiedzi;</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić zmianę tonacji i fakt pojawienia się adresata we wskazanej strofie wiersza <i>Jasne niejasne</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnić sens topiki religijnej, do której odwołuje się J. Hartwig; – przedstawić sensy antytez we wskazanej strofie wiersza <i>Jasne niejasne</i>; – objaśnić sens puenty utworu; – zinterpretować tytuł wiersza; – zredagować tekst na temat siły miłości do drugiej osoby, z odwołaniem do różnych tekstów kultury; – zinterpretować wiersz J. Hartwig; – dokonać interpretacji porównawczej omówionych wierszy;
<p>70. <i>On patrzy...</i> Poezja jako komentarz do współczesności</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać zaimki w utworze <i>Terrorysta, on patrzy</i>; – powiedzieć, czy język wiersza <i>Głos w sprawie pornografii</i> jest współczesny, czy przestarzały; – określić osobę mówiącą w wierszu; – wypisać określenia związane z erotyzmem; – wskazać przykłady wypowiedzeń ironicznych i podać ich dosłowne znaczenie; – opisać przestrzeń ukazaną w wierszu <i>Wczesna godzina</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – wytłumaczyć „nadfrequencję” zaimków w wierszu <i>Terrorysta, on patrzy</i>; – podać alegoryczne znaczenia określeń związanych z erotyzmem w utworze <i>Głos w sprawie pornografii</i>; – podać ukryte znaczenie wypowiedzeń ironicznych; – powiedzieć, na czym polega subiektywność przedstawienia przestrzeni ukazanej w wierszu <i>Wczesna godzina</i>; – wskazać elementy topiki religijnej; 	<ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, czy osoba mówiąca przyjmuje perspektywę terrorysty; – powiedzieć, jak terrorysta z wiersza postrzega ludzi; – wyjaśnić, co i jak oceniają wyrażenia ironiczne w utworze <i>Głos w sprawie pornografii</i>; – powiedzieć, jakie książki bawią zgromadzonych na schadzkiach; – omówić odwołania do kategorii barwy, światła i kształtu w opisie poranka w utworze <i>Wczesna godzina</i>; – omówić wybrane wiersze W. Szymborskiej i M. Białoszewskiego jako wyraz uwznioślenia codzienności; 	<ul style="list-style-type: none"> – stworzyć portret psychologiczny terrorysty na podstawie wiersza; – wyjaśnić, w jaki sposób budowane jest napięcie w utworze <i>Terrorysta, on patrzy</i>; – rozważyć, czy wiersz jest przestrożą przed terroryzmem, czy refleksją nad przypadkowością losu; – wyjaśnić, jaki jest sens użycia pojęcia <i>pornografia</i> jako alegorii myślenia; – powiedzieć, jakie postulaty etyczne zawiera wiersz; – przedstawić zawarte w wierszu prawdy o kondycji człowieka współczesnego; – zinterpretować zakończenie utworu; – wyjaśnić, na czym polega epifania w wierszu <i>Wczesna godzina</i>; – zinterpretować utwór jako refleksję o współczesnym człowieku; – zredagować tekst będący interpretacją jednego ze wskazanych wierszy; – dokonać interpretacji porównawczej wskazanych wierszy W. Szymborskiej i Z. Herberta;
<p>71. <i>Z prędkością światła...</i> W świecie nowych mediów</p>	<ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, dlaczego w tytułowym słowie <i>s@motność</i> występuje znak @; – powiedzieć, dlaczego ICQ zyskał 	<ul style="list-style-type: none"> – porównać list bohaterki z tradycyjną formułą epistolograficzną i wymienić różnice; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, jaką rolę w konwersacji internetowej bohaterów odgrywa ironia; – nakreślić portrety bohaterów na 	<ul style="list-style-type: none"> – dyskutować o tym, czy komputer może zastąpić drugiego człowieka, z odwołaniem do powieści i własnych doświadczeń; – zredagować tekst rozważający problem

	na świecie popularność; – powiedzieć, jakie korzyści i niebezpieczeństwa związane z Chatem dostrzega autor;	– powiedzieć, z jakich powodów internet został zestawiony ze spowiedzią; – zaprezentować ciekawy blog;	podstawie przytoczonych fragmentów powieści; – przedstawić korzyści i zagrożenia, jakie wiążą się z przebywaniem w rzeczywistości wirtualnej;	internetu jako globalnej medioteki lub cyberśmietnika;
72. <i>I nic się nie zmieniło... Europejczyk w globalnym świecie</i>	– opisać miasto wykreowane przez Miłosza; – wskazać kluczowe porównanie; – wskazać elementy wspólne dla Wilna i cywilizacji Zachodu;	– powiedzieć, na czym polega, zdaniem Miłosza, unifikacyjna rola kina; – wyjaśnić określenie „fabryka snów”;	– wymienić oznaki początków globalizacji wskazane przez Miłosza; – powiedzieć, w czym przejawia się wieloetniczność Wilna; – wymienić cechy „typowego wschodniego Europejczyka”;	– podać argumenty uzasadniające wybór króla Zygmunta Augusta na patrona wileńskiego gimnazjum; – omówić problem tożsamości kulturowej Polaka, w nawiązaniu do tekstów C. Miłosza i W. Gombrowicza; – zredagować tekst na temat prowincjonalności i globalizmu, w odniesieniu do różnych tekstów kultury;
73. <i>Taka studnia strasznie głęboka... Literatura popularna w eseju Miłosza</i>	– określić, na czym polega stylizacja w eseju Miłosza; – wskazać nawiązania do oryginału;	– wyjaśnić, kim jest Kubuś w eseju;	– wyjaśnić sensy konstrukcji świata przedstawionego eseju; – rozważyć ostatnie zdania Krzysia jako refleksje egzystencjalne;	– zinterpretować zamianę Stumilowego Lasu na ogród; – zanalizować symbol studni; – przedstawić refleksje o śmierci i nieśmiertelności zawarte w tekście; – rozważyć sens ostatniego zdania Krzysia, zestawiając je z przypowieścią ewangeliczną; – zredagować tekst na temat indywidualizmu wobec kultury masowej;
74. <i>Współczesność w świetle pop-artu</i>	– rozważyć, czemu służy zwielokrotnienie obrazu aktorki w dziele Warhola;	– powiedzieć, jaką funkcję pełnią ostre kolory na obrazie;	– zinterpretować kolorystykę dyptyku w kontekście biografii aktorki i techniki Warhola;	– zanalizować dyptyk jako dzieło sztuki mówiące o mechanizmach kultury masowej;
75. <i>Ona po prostu taka już jest... Kultura popularna w powieści</i>	– odczytać tytuł powieści, wskazać w nim kolokwializm; – wskazać w tekście elementy współczesnego języka młodzieżowego; – wskazać określenia wartościujące Magdę w monologu Silnego;	– określić narratora utworu; – scharakteryzować Silnego i jego obraz świata; – omówić światopogląd Andżeli; – omówić wybrany film lub serial jako dzieło kultury masowej;	– przeanalizować leksykę, frazeologię i składnię wskazanego akapitu; – wskazać w tekście przejawy stereotypów narodowych i rasowych; – przeanalizować wybrane dzieło kultury masowej;	– omówić charakterystyczne błędy językowe występujące w tekście; – wyjaśnić, na czym polega mimowolny komizm wypowiedzi bohatera; – zinterpretować określenia Magdy w monologu Silnego; – wyjaśnić, co w powieści składa się na rzeczywistość kultury popularnej; – wskazać elementy wspólne <i>Wojny polsko-ruskiej...</i> i obrazu A. Warhola;
76. <i>Szałeństwo w wielkich domach towarowych...</i>	– powiedzieć, jaki stosunek do aktualności wyraża osoba	– określić sens zestawienia drobiu i dziewczynek w utworze;	– wyjaśnić satyryczny sens pierwszej części wiersza;	– zinterpretować historię przedstawioną w zakończeniu pierwszej części poematu;

Kultura konsumpcyjna w poezji	mówiąca, posługując się archaicznymi określeniami czasu; – opisać „szaleństwo” wybranej mody;	– powiedzieć, w jaki sposób, w świetle poematu Różewicza, kultura popularna kształtuje gust i potrzeby współczesnego społeczeństwa;	– powiedzieć, jakie prawdy o człowieku przywołuje fragment części poematu; – wyjaśnić, w jaki sposób podkultura wypiera lub łagodzi problematykę śmierci;	– wyjaśnić paradoksalny sens słów: „człowiek nie jest drapieżnikiem” w zestawianiu z dalszą częścią utworu; – zredagować tekst na temat: „Człowiek – jest czy bywa drapieżnikiem?”, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
77. <i>Kto zobaczy moją matkę...</i> Dzieci i rodzice w wierszach Tadeusza Różewicza	– opisać wygląd chorej matki poety na podstawie utworu <i>Ale kto zobaczy...</i> ; – powiedzieć o swoich uczuciach związanych z wierszem; – powiedzieć, jaki obraz tytułowego ojca wyłania się z 1. strofy utworu;	– powiedzieć, czemu służy niedokończone wyrażenie „kto zobaczy...”, i dokończyć je; – wskazać paradoks w drugiej strofie wiersza <i>Ojciec</i> ; – powiedzieć na podstawie poznanych wierszy, w czym wyraża się miłość poety do rodziców;	– wyjaśnić sens obrazu zwątpienia matki w wierszu <i>Ale kto zobaczy...</i> ; – powiedzieć, jaka ocena ojca zawarta jest w utworze; – scharakteryzować tytułowego bohatera utworu;	– wyjaśnić sens zakończenia wiersza <i>Ale kto zobaczy...</i> ; – przedstawić na podstawie wiersza światopogląd ojca; – wypowiedzieć się na temat franciszkanizmu wyrażonego w omawianych wierszach; – dokonać interpretacji porównawczej wskazanych wierszy T. Różewicza i J. Iwaszkiewicza;
78. <i>Co wyczyści, to się lśni...</i> Wśród języka reklamy	– na podstawie przytoczonych sloganów rozpoznać reklamowane produkty; – rozpoznać adresatów reklam;	– rozpoznać intencje zawarte w zaprezentowanych sloganach reklamowych;	– rozpoznać funkcje języka w zaprezentowanych hasłach reklamowych;	– przeanalizować wskazane reklamy;
79. <i>Tylko co nieważne jak krowa się wlecze...</i> Językowy obraz świata	– powiedzieć, z czego wynikają różnice w liczbie określeń podobnych zjawisk w językach polskim i angielski; – podać przykłady frazeologizmów, w których występują nazwy zwierząt hodowlanych; – dokończyć podane przysłowia;	– porównać rodzaj gramatyczny podanych form językowych; – określić na podstawie frazeologii, jak w polskiej kulturze postrzegane są kura, krowa, koń, świnia; – powiedzieć, jaka wiedza o porządku świata i jakie wskazania moralne są zawarte w zrekonstruowanych przysłowiach;	– sformułować wnioski wynikające z rozpoznanego rodzaju gramatycznego podanych form językowych; – znaleźć w polszczyźnie przykłady na rozpowszechnienie oceny, że to, co ważne, szybko przemija;	– powiedzieć, jaki element świata zawartego w polskiej leksyce ujawnia się w zaprezentowanym zdaniu; – wyjaśnić, co o postrzeganiu ludzkiej podmiotowości mówią zaproponowane wyrażenia; – powiedzieć, jak w języku polskim wartościowana jest miłość, i podać odpowiednie przykłady; – wyjaśnić stereotyp Niemca utrwalony w polszczyźnie, biorąc pod uwagę etymologię nazwy <i>Niemiec</i> ;
80. <i>Nowoczesna i ponowoczesna współczesność...</i> Wędrowka po motywach i tematach	– dokonać podsumowania dość powierzchownie (zna podstawowe problemy, zagadnienia); – połączyć twórców z ich utworami;	– dokonać podsumowania epoki; – wskazać dość ogólnie jej najważniejsze przesłanki ideowe i osiągnięcia artystyczne;	– poprawnie dokonać podsumowania epoki; – przedstawić wyczerpująco jej najważniejsze przesłanki ideowe i osiągnięcia artystyczne;	– samodzielnie dokonać podsumowania epoki; – interesująco przedstawić jej najważniejsze przesłanki ideowe i osiągnięcia artystyczne; – odnieść się do różnych tekstów kultury, własnych lektur, doświadczeń i przemysłów.

Na ocenę **celującą** uczeń powinien wiedzieć i umieć wszystko to co na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

wykazywać się szczególną wiedzą i umiejętnościami humanistycznymi.

W wypowiedzi pisemnej:

- oryginalne, ciekawe i samodzielne ująć temat
- trafnie dobrać materiał literacki
- wnikliwie, w sposób pogłębiony interpretować utwory literackie
- wykazywać całkowitą poprawność merytoryczną
- zachować samodzielność myślenia, poprawność i spójność argumentacji
- wykazać się znajomością różnorodnych kontekstów
- posiadać widoczną umiejętność świadomego wyboru, selekcjonowania, przetwarzania i syntezy wiedzy
- erudycyjność wywodu
- zachować konwencję gatunkową wybranej formy pracy
- dbać o oryginalną kompozycję (funkcjonalną wobec tematu)
- umiejętnie wplatać cytaty
- prace napisać estetycznie, stosować czytelne akapity – funkcjonalne wobec kompozycji
- zachować styl jasny, swobodny, barwny, o cechach indywidualnych
- posiadać dużą sprawność językową i bogate słownictwo
- stosować język całkowicie poprawny
- sprawnie, funkcjonalnie posługiwać się interpunkcją

W wypowiedzi ustnej:

- dążyć do erudycyjności wypowiedzi
 - cytować, przytaczać, powoływać się na sądy i opinie autorytetów
 - zachować oryginalną formę, funkcjonalną wobec tematu (np. z elementami happeningu)
- Uczeń wykorzystuje rozległą wiedzę, twórczo rozwiązuje problemy, posługuje się poprawną, bogatą polszczyzną.